

Bakalářská práce

Přístup tří velkých náboženství k homosexualitě

Studijní program:

B0114A300069 Základy společenských věd se zaměřením na vzdělávání

Studijní obory:

Základy společenských věd se zaměřením na vzdělávání
Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání

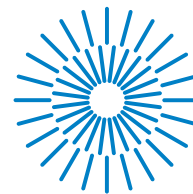
Autor práce:

Dominik Tautz

Vedoucí práce:

doc. PhDr. David Václavík, Ph.D.
Katedra filosofie

Liberec 2024

Zadání bakalářské práce

Přístup tří velkých náboženství k homosexualitě

Jméno a příjmení:

Dominik Tautz

Osobní číslo:

P21000382

Studijní program:

B0114A300069 Základy společenských věd se zaměřením na vzdělávání

Specializace:

Základy společenských věd se zaměřením na vzdělávání

Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání

Zadávací katedra:

Katedra filosofie

Akademický rok:

2022/2023

Zásady pro vypracování:

Účelem této bakalářské práce je seznámit čtenáře s problematikou přístupu tří velkých náboženství (křesťanství, judaismu a islámu) k homosexualitě. Práce se bude zabývat definicí pojmu homosexuality a objasněním pojmu z pohledu různých perspektiv. Dále bude vysvětlen základní princip všech tří náboženství. Zmíněn bude obsah problematiky v jednotlivých posvátných textech, komparace historického přístupu všech náboženství k této problematice a také jejich dnešní postoj a uplatňování v praxi. Výsledkem práce bude analýza vypořádání se s problematikou homosexuality a srovnání mezi jednotlivými náboženstvími. Na závěr budou zmíněny hlavní rozdíly v přístupu, případně také zjištěné podobnosti. Cílem práce bude zjistit, jak se změnil přístup jednotlivých náboženství a jestli stále přetrvávají historicky daná dogmata týkající se této problematiky.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování práce:

tištěná/elektronická

Jazyk práce:

čeština

Seznam odborné literatury:

PUTNA, Martin C. Křesťanství a homosexualita: pokusy o integraci. Praha: Torst, 2012. ISBN 978-80-7215-434-0. PUTNA, Martin C. Homosexualita v dějinách české kultury. Vyd. 2. Praha: Academia, 2013. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2293-6. HELMINIAK, Daniel A. Co vlastně Bible říká o homosexualitě?. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2007. ISBN 978-80-7325-122-2. LAUN, Andreas, ed. Homosexualita z katolického pohledu. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2003. ISBN 80-7266-138-8. Poznámková Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona včetně deuterokanonických knih : český ekumenický překlad. 27. (18. opravené) vydání / 1. vydání Poznámkové Bible. Praha: Česká biblická společnost, 2021. ISBN 978-80-7545-106-4. Vznešený Korán: komentářem a rejstříkem opatřený překlad významu do jazyka českého. Přeložil Ivan HRBEK, přeložil Josef PROCHÁZKA. V Praze: AMS ve spolupráci s TWRA, 2007. ISBN 978-80-902419-4-7.

Vedoucí práce:

doc. PhDr. David Václavík, Ph.D.

Katedra filosofie

Datum zadání práce:

14. dubna 2023

Předpokládaný termín odevzdání:

30. června 2024

L.S.

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

doc. PhDr. David Václavík, Ph.D.
garant studijního programu

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědom toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitou v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědom následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Poděkování

Rád bych vyjádřil své upřímné poděkování doc. PhDr. Davidu Václavíkovi, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady při psaní této bakalářské práce. Jeho podpora a odborné připomínky byly pro mě neocenitelné a velmi přispěly k úspěšnému dokončení mého studia.

Anotace

Účelem této bakalářské práce je seznámit čtenáře s problematikou přístupu tří velkých náboženství (křesťanství, judaismu a islámu) k homosexualitě. Práce se bude zabývat definicí pojmu homosexuality a objasněním pojmu z pohledu různých perspektiv. Dále bude vysvětlen základní princip všech tří náboženství. Zmíněn bude obsah problematiky v jednotlivých posvátných textech, komparace historického přístupu všech náboženství k této problematice a také jejich dnešní postoj a uplatňování v praxi. Výsledkem práce bude analýza vypořádání se s problematikou homosexuality a srovnání mezi jednotlivými náboženstvími. Na závěr budou zmíněny hlavní rozdíly v přístupu, případně také zjištěné podobnosti. Cílem práce bude zjistit, jak se změnil přístup jednotlivých náboženství a jestli stále přetrvávají historicky daná dogmata týkající se této problematiky.

Klíčová slova: homosexualita, náboženství, křesťanství, judaismus, islám, společnost

Abstract

The purpose of this bachelor's thesis is to familiarize the reader with the approach of three major religions (Christianity, Judaism, and Islam) towards homosexuality. The thesis will address the definition of the concept of homosexuality and clarify the term from various perspectives. Furthermore, the fundamental principles of all three religions will be explained. The content of the issue in the respective sacred texts will be mentioned, along with a comparison of the historical approaches of all religions to this issue, as well as their current stance and practical application. The outcome of the thesis will be an analysis of how the issue of homosexuality is dealt with and a comparison between the individual religions. In conclusion, the main differences in approach will be mentioned, and possibly also the identified similarities. The aim of the thesis will be to determine how the approach of each religion has changed and whether historically established dogmas concerning this issue still persist.

Key words: homosexuality, religion, Christianity, Judaism, Islam, society

Obsah

ÚVOD	2
1 HOMOSEXUALITA JAKO SOCIÁLNÍ VĚDA	4
1.1 DEFINICE HOMOSEXUALITY A VÝVOJ SPOLEČENSKO-HISTORICKÝCH NÁZORŮ.....	8
2 POSVÁTNÉ NÁBOŽENSKÉ TEXTY VE VZTAHU K HOMOSEXUALITĚ	16
2.1 JUDAISMUS	17
2.1.1 <i>Tóra a Talmud</i>	19
2.1.2 <i>Izrael</i>	22
2.2 KŘESŤANSTVÍ	24
2.2.1 <i>Bible</i>	26
2.3 ISLÁM	29
2.3.1 <i>Korán a Hadísy</i>	30
ZÁVĚR	36
SEZNAM LITERATURY	38

Úvod

Tématem předložené bakalářské práce je přístup tří velkých náboženství (křesťanství, judaismus, islám) k homosexualitě. Cílem práce je vysvětlit postoj náboženství a seznámit s ním čtenáře. Tento fakt bude demonstrován na vybraných ukázkách posvátných textů, případně na jejich komentářích.

Vývoj přístupu k homosexualitě se v průběhu historie značně měnil. Existovala období, kdy byla majoritní částí společností přijímána a období, kdy jí byla zatracována. Některé společnosti dokonce homosexuální chování krutě trestaly. Vždy samozřejmě záleželo na kulturních podmínkách dané společnosti. Pohled na homosexuální chování nebo na homosexualitu byl často determinován náboženstvím, to utvářelo akceptované společenské normy, které vycházely z tradic a výchovy. Později se k determinantům pohledu na zmíněnou problematiku přidala i platná legislativa.

Novodobý pohled na homosexualitu se také nevytvořil bez vývoje. Je zde značnější část populace, která homosexualitu akceptuje nebo toleruje, i dnes se ale stále můžeme setkat s odsouzením a homofobními postoji, dokonce se můžeme setkat i s názorem, že homosexualita se považuje za patologický jev a jsou zde snahy o její léčbu. Tyto postoje se z části zakládají na neúplných nebo zkreslených informacích nebo jde o reakci na strach z neznámého a nepoznaného. Ukázkou míry akceptace je však rok 1980 a vyškrtnutí homosexuality ze seznamu nemocí.

V dnešní společnosti je však vytvářen velký společenský nátlak, který nás všechny nutí chovat se podle určitých norem a pravidel, a pokud daný člověk tyto nesplňuje, dostává se na okraj společnosti. Jednoduše se jedná o konformitu s chováním majoritní společnosti a dodržováním jejich společenských norem. Vzhledem k tomuto očekávání, které vyplývá z výzkumu společenské konformity a unifikace lidského chování, se zde nabízí otázka, jak od normy lišící se homosexuálové se postupem času dostali mezi čím dál tím více uznávané minority. Z tohoto důvodu jsem se rozhodl rozebrat danou problematiku, protože homosexuálové jsou, přes veškeré lidské poznání, i nadále diskriminovaná menšina, a to nejen v oblasti partnerské, ale i v mnoha jiných oblastech jako je pracovní oblast, adopce dětí, společenské postavení a další.

Bakalářská práce je rozdělena do několika kapitol. V nich bude postupně pojednáno o definici homosexuality v kontextu nejen západního myšlení následované jednotlivými

stanovisky křesťanství, judaismu a islámu k dané problematice s poukazem na vztah posvátných písem těchto náboženství k homosexualitě. Neopomenutelným cílem práce je také snaha vyvrátit některé stereotypní názory, že západní náboženství jsou apriori proti homosexualitě. V závěru práce dojde ke shrnutí předchozích informací s poukazem na chápání homosexuality v soudobé společnosti.

1 Homosexualita jako sociální věda

Homosexualita je v současné společnosti často vnímána jako přirozená součást lidské sexuality. Historicky se však její pojetí a sociální akceptace výrazně lišily. Důkazy o homosexualitě lze nalézt již ve starověkých textech, včetně biblických příběhů, a byla zaznamenána také v různých kulturách a tradičních společnostech, kde měla někdy rituální nebo ceremoniální význam. Přestože termín "homosexualita" jako takový byl formalizován až v moderní době, je zřejmé, že fenomén sám existuje již po staletí.¹

Tradiční náboženské instituce, jako je církev, historicky zaujímaly k homosexualitě odmítavý postoj, často ji označující za nemorální nebo hříšnou, a to na základě interpretací náboženských textů. Například v křesťanství, některé pasáže Bible mohou být interpretovány tak, že odsuzují homosexuální chování jako hřích (Gn 19; Lv 18, 22, 20, 13; Řím 1, 26-32, 1 Tim 1,10)² Lze ilustrovat například veršem 22 z knihy Leviticus: „*Nebudeš obcovat s mužem jako s ženou. Je to ohavnost.*“ (Lv 22). Studovaná náboženství nerozporují homosexualitu primárně z principu odsouzení vztahu osob stejného pohlaví. Důvody k odmítavému postoji lze například vztahovat k historické nutnosti vymezit se vůči jiným náboženstvím a duchovním myšlenkám, které často homosexuální praktiky užívaly jako součást svých rituálů.

Příkladem může být kmen Etoro nebo kmen Marindů. Zkoumané kmeny se v obřadech odlišovaly, ale základ tvořil rituální obřad homosexuální kohabitanace s mladými chlapci. Například v kmenech Marindů a Kimanů každého dospívajícího chlapce vezmou od matky a dovedou ho do otcova domu, kde spává až do prvních příznaků dospívání. Pověří strýčka z matčiny strany, aby se s chlapcem análně stýkal. Díky rituálu měl chlapec zesílit. Kmen Marindů měl i tzv. rituál Sosomů, na kterém se ženy nezúčastňovaly. Sosom byl vlastně vykastrovaný tvor, který měl na krku šňůru s navlečenými lidskými hlavami. Rituál vypadal tak, že starší muži nejdříve tancovali a poté se začaly sexuální mužské orgie. Toto se dělo jen jediný den v marindském obřadovém kalendáři, když byla povolena promiskuita. Tyto kmeny

¹ FONE, B.R.S. Homophobia: A History. New York: Picador, 2000, s. 7.

² GAGNON, R.A.J. The Bible and Homosexual Practice: Texts and Hermeneutics. Nashville: Abingdon Press, 2001, kap. 1.

zdůvodňují své homosexuální praktiky tím, že jsou chlapcům na osahání, a že jen díky homosexuální souloži s manželem penis chlapci zmohutní a zesílí.³

V moderní době se však názory na homosexualitu a její společenskou akceptaci výrazně proměnily. Dnes se homosexualita často považuje za standardní variantu lidské sexuality. Vědecký výzkum ukázal, že sexuální orientace není volbou, ale spíše složitým fenoménem, který je ovlivněn různými faktory, včetně biologických a environmentálních.⁴

Vědecký výzkum hraje klíčovou roli v rozvoji našeho pochopení sexuální orientace a genderové identity. Studie ukazují, že sexuální orientace není jednoduše volbou, ale je ovlivněna složitou interakcí genetických, hormonálních, sociálních a environmentálních faktorů.⁵ Tato poznání pomáhají vyvracet mýty a předsudky, které se v minulosti využívaly k ospravedlnění diskriminace homosexuálních osob.

Výzvy, se kterými se homosexuálové v historii a v současnosti setkávají, ilustrují důležitost pokračujícího dialogu a pochopení. Zatímco některé náboženské a kulturní tradiční názory stále existují, rostoucí společenská akceptace a právní uznání práv homosexuálů v mnoha částech světa naznačují posun k inkluzivnější a otevřenější společnosti, viz postupné zavádění tzv. manželství osob stejného pohlaví a zákaz diskriminace na základě sexuální orientace. Přesto zůstávají výzvy, jako je sociální stigma, diskriminace a nedostatek rovných práv pro LGBTQ+⁶ osoby v některých regionech a společnostech.⁷

Navzdory historickým názorům některých náboženských skupin existují v rámci těchto tradic hnutí směřující k reinterpetaci svatých textů ve světle současného pochopení lidské sexuality. Například někteří teologové a duchovní osoby v křesťanství, judaismu a islámu

³ SPENCER, C. Homosexualita v historii. Praha: Nakladatelství XYZ, 1999, s. 10-15.

⁴ LEVAY, S. A difference in hypothalamic structure between heterosexual and homosexual men. Science. 1991, s. 124.

⁴ MUSTANSKI, B.S., CHIVERS, M.L., a BAILEY, J.M. A critical review of recent biological research on human sexual orientation. Annual Review of Sex Research. 2005, s. 234

⁵ SANDERS, A.R. et al. Genome-wide scan demonstrates significant linkage for male sexual orientation. Psychological Medicine. 2015, s. 345

⁶ LGBTQ+ : lesba, gay, bisexuál*ka, transgender osoba, queer

⁷ HUMAN Rights Campaign. The State of Human Rights for LGBTQ People around the World [online]. 2020 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.hrc.org/resources/the-state-of-human-rights-for-lgbtq-people-around-the-world>, s. 56

pracují na tom, aby podpořili inkluzivnější pojetí víry, které akceptuje a oslavuje sexuální a genderovou diverzitu mezi věřícími.⁸

Kulturní a sociální kontexty, ve kterých lidé žijí, významně ovlivňují jejich zkušenosti s homosexualitou. Zatímco některé společnosti akceptují sexuální a genderovou rozmanitost, jiné stále udržují restriktivní normy a zákony, které omezují práva a svobody LGBTQ+ osob. Tyto rozdíly ukazují, že přijetí a inkluzivita nejsou univerzální a že práce na podpoře rovnosti a ochrany práv pro všechny zůstává důležitá.⁹

Přístup k homosexualitě se v rámci tří velkých světových náboženství – judaismu, křesťanství a islámu – liší. Tyto rozdíly často odrážejí širší kulturní a historické kontexty, v nichž se tyto náboženské tradice vyvíjely. Je důležité si uvědomit, že v rámci každého náboženství existují různé interpretace a větve, které mohou mít odlišné postoje. V hlavní části práce se budu detailněji zaměřovat na výklad a interpretaci jednotlivých náboženských textů, nyní bych ale rád jednotlivé přístupy náboženství alespoň krátce uvedl.

V judaismu se postoje k homosexualitě odvozují podle jednotlivých směrů. Ortodoxní judaismus tradičně považuje homosexuální akty za zakázané na základě výkladu Tóry, zvláště Leviticus 18:22 a 20:13, které explicitně zakazují mužskou homosexuální aktivitu. „*Kdyby muž souložil s mužem jako se souloží s ženou, oba spáchali ohavnost, jistě budou usmrceni, jejich krev je na nich.*“ (Lv 20:13) Reformní a konzervativní judaismus jsou obecně inkluzivnější a mnoho komunit a synagog těchto směrů homosexualitu akceptuje, včetně možnosti manželství stejného pohlaví a ordinačních ceremonií pro homosexuální rabíny. Postoj k homosexualitě je tedy proměnlivý, od striktně odmítavého v ortodoxních komunitách, které se odvolávají na Leviticus, po reformní a konzervativní judaismus, který se vyznačuje větší mírou akceptace a inkluzivity.¹⁰ Reinterpretace tradičních textů a snaha o větší porozumění a empatii vůči LGBT+ osobám je znatelná zejména v liberálních a progresivních židovských komunitách.

V křesťanství se postoje liší mezi různými denominacemi a kulturami. Římskokatolická církev učí, že homosexuální akty jsou hříšné, ale také vyzývá k lásce a soucitu vůči

⁸ VASEY, P.L. a VANDERLAAN, D.P. The evolutionary biology of homosexual behavior: An integrative approach. *Journal of Homosexuality*. 2014, s. 78.

⁹ UN Human Rights. Stand up for the rights of LGBTI people everywhere [online]. 2021 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/observances/lgbti-day>, s. 104

¹⁰ HALÍK, Tomáš. *Chci, abys byl: křesťanství po náboženství*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2012. ISBN 978-80-7422-177-4, s. 87

homosexuálům. Mnoho protestantských denominací, jako jsou luteráni, presbyteriáni a někteří anglikáni, se stalo otevřenějším a akceptujícím, včetně vysvěcení homosexuálních duchovních a požehnání manželstvím stejného pohlaví. Na druhou stranu, evangelikální a některé konzervativní protestantské skupiny zůstávají striktně proti homosexualitě. Křesťanství se tedy s homosexualitou potýká na širokém spektru postojů, od naprostého odmítání, které je často zdůvodňováno odkazy na biblické texty, po plnou akceptaci v některých církvích, které věří, že láska a respekt by měly být klíčovými prvky křesťanské víry.¹¹ Dialog mezi tradičními a moderními pohledy v rámci křesťanství ukazuje na proměňující se chápání teologických a morálních principů.

Islám tradičně považuje homosexualitu za hřích na základě interpretací Koránu a Hadísů. V mnoha muslimských zemích je homosexualita nelegální a může být trestána dokonce i smrtí. Nicméně, existují muslimští učenci a menšiny, kteří se snaží o reinterpretaci tradičních textů v duchu větší tolerance. Tyto postoje jsou však ve většině muslimských společností na okraji. V mnoha muslimských zemích jsou homosexuální akty trestány, někdy dokonce smrtí.¹² Příkladem zemí s velmi striktní odsouzením může být například Írán, Súdán nebo Saudská Arábie, kde hrozí trest smrti. Mírnější přístup nalezneme v Turecku nebo Egyptě, kde je homosexualita odsuzována, ale tolerována.¹³ Přesto existují hlasy uvnitř muslimské komunity, které se snaží o reinterpretaci svatých textů ve světle současného pochopení lidských práv a sexuální orientace. Mladí islámští muži nemohou mít s ženou sexuální styk před jejich svatbou, proto vcelku pragmaticky tajně provozují homosexuální styk, do doby než mají vlastní ženu.¹⁴

Z výše uvedených perspektiv vyplývá, že vztah mezi náboženstvím a homosexualitou je komplexní a často kontroverzní. Diskuse a výzkum v této oblasti odhalují nejen rozdíly mezi náboženstvími a v rámci nich, ale také možnosti pro dialog, porozumění a inkluzi, které reflektují proměňující se sociální a kulturní normy.¹⁵

¹¹ SKALICKÝ, Karel. *V zápase s posvátnem: náboženství v religionistickém bádání. Cogitatio religionis*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005, s. 54.

¹² HABIB, Samar. *Islam and Homosexuality*. Praeger, 2010, s. 1.

¹³ OSTŘANSKÝ, Bronislav. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*. Praha: Libri, 2009.

¹⁴ BRZEK, Antonín a PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, Jaroslava. *Třetí pohlaví?* Praha: Scientia Medica, 1992, s. 107

¹⁵ ŠUBRT, Jiří. *Soudobá sociologie: náboženství v religionistickém bádání. Cogitatio religionis*. Praha: Karolinum, 2014, s. 145.

V této práci bude také třeba se vypořádat s výzkumnými limity. Je důležité si uvědomit, že v rámci každého z těchto náboženství existuje široká škála osobních názorů a interpretací, což znamená, že neexistuje jednotný "náboženský" pohled na homosexualitu. Individualismus, kulturní hodnoty a osobní víra hrají klíčovou roli v tom, jak jednotlivci přistupují k této otázce. Přístup tří velkých světových náboženství k homosexualitě se vyznačuje rozmanitostí, která odráží širokou škálu teologických, historických a sociokulturních kontextů. Každé z těchto náboženství přistupuje k otázce homosexuality odlišně, což se odrazí v jejich svatých textech, dogmatických interpretacích a praktickém chování věřících. Je třeba také zmínit, že studovaná náboženství a pohledy na ně studuji převážně v kontextu evropské civilizace. Veškeré analýzy, závěry a interpretace jsou prováděny s ohledem na evropské historické, kulturní a sociální podmínky. Dále je třeba se vypořádat s restriktivními interpretacemi jednotlivých textů. Analýzy vybraných částí by měly být zváženy z pohledu teologie, sociologie a historie. Musí se jednat o multidisciplinární přístup.

Ve snaze porozumět dlouholetému nepřijetí homosexuálů veřejností se domnívám, že je toto nepřijetí kulturně podmíněné a v rozsahu této práce se podívám na jeden aspekt kultury, což je tedy náboženství. Pomocí obsahové analýzy prostuduji tyto texty a sekundární literaturu, která se již stejnou otázkou zabývá. Cílem práce bude porovnat vybrané části náboženských textů a pokusit se je interpretovat a v souvislosti s již existujícími interpretacemi.

1.1 Definice homosexuality a vývoj společensko-historických názorů

Homosexualita představuje pro mnohé náboženské instituce výzvu, neboť diskuse na toto téma často evokuje silné reakce, od obvinění z homofobie po snahy o rovnoprávnost s heterosexuálním manželstvím. Aby bylo možné se těmito otázkami zabývat, je nezbytné nejdříve přesně definovat, co homosexualita znamená.

Diskuse o vztahu mezi náboženstvím a homosexualitou tudíž vyžaduje důkladné pochopení a respektování definic a konceptů, stejně jako otevřenost k dialogu o rozdílných pohledech. V rámci této práce je cílem nejen vymezit pojem homosexuality, ale také prozkoumat, jak tři velká světová náboženství přistupují k otázkám souvisejícím s homosexualitou, s důrazem na respektování jejich svatých textů a racionální úsudky. Tradiční náboženské interpretace mohou někdy prezentovat homosexuální vztahy jako morálně nepřijatelné, odporující přirozenému řádu a zavírající se před možností daru života. Tyto

postoje odmítají homosexuální vztahy jako nekompatibilní s principy přirozeného zákona a citového či sexuálního doplňování.¹⁶

Podle Janošové (2000) můžeme homosexualitu chápat jako trvalou citovou a erotickou preferenci osob stejného pohlaví, což je stav charakterizovaný sexuálními přitahováním k osobám stejného pohlaví. Tato definice zdůrazňuje, že homosexualita je celoživotní, neměnný a nezvolený stav, porovnatelný kvalitou s heterosexuálním vztahem.¹⁷

Termín „homosexualita“ byl poprvé uveden německým lékařem Benkertem v roce 1869 a od té doby se význam slova rozšiřoval. V devatenáctém století byly využívány různé termíny k popisu fyzické lásky k osobám stejného pohlaví, což svědčí o dynamice společenských změn a rozvoje jazyka v oblasti lidské sexuality. Vývoj termínů, jako jsou "homosexualita" a „heterosexualita“, je spojen s potřebou lépe pochopit sexuální orientaci a chování.¹⁸

Je také důležité odlišovat mezi pojmy "homosexuál" a "gay", protože každý z nich může mít odlišné konotace a významy. Zatímco "homosexuál" obecně označuje osoby přitahované k lidem stejného pohlaví, "gay" může vyjadřovat specifickou identitu a pozitivní přijetí vlastní sexuální orientace jako normální a přirozené. „Ne každé homosexuální chování je podmíněno homosexuální orientací. A naopak, ne každý homosexuálně orientovaný člověk se homosexuálně chová“. ¹⁹

Při zkoumání termínů „homosexuál“ a "heterosexuál" také narazíme na určité nedůslednosti v jejich používání, které mohou vést k záměně. Obě označení, přestože se zdají být jasně definovány, mohou nést rozdílné konotace. V obecném smyslu tyto pojmy identifikují individuální sexuální orientaci, nicméně konkrétní sexuální orientace jedince je možné rozpoznat primárně skrze jeho chování, nikoli pouze na základě vnitřní inklinace.²⁰

¹⁶ PESCHKE, K.H. Morální teologie. Praha: Karolinum, 2004, s. 250-251.

¹⁷ JANOŠOVÁ, P. Homosexualita ve společnosti. Praha: Grada, 2000, 45-46.

¹⁸ ONDRISOVÁ, M. Studie o homosexualitě. Praha: Vydavatelství XYZ, 2002, s. 56-57

¹⁸ SEIDL, J. Historie sexuality. Brno: Nakladatelství Eroika, 2012, s. 77-78.

¹⁹ DOKULILOVÁ, Klára. *Homosexualita v diskurzu sociologie, psychologie a sexuologie*. Online. Bakalářská práce. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. 2007. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/zj9g6/>.

²⁰ SMITH, L. Homosexuální orientace: Psychologie a společnost. New York: HarperCollins, 2004, s. 102-103.

Běžné stereotypy spojují homosexuální muže se zženštilostí a lesbické ženy s maskulinitou, avšak jen malá část homosexuálů vykazuje fyzické nebo behaviorální znaky opačného pohlaví. Většina homosexuálů nenese žádné zjevné znaky své sexuální orientace.

Homosexualita je termín používaný k popisu romantické nebo sexuální přitažlivosti či chování mezi jedinci stejného pohlaví. Zahrnuje širokou škálu emocí, chování a identit, které se nemusí nutně omezovat pouze na fyzickou přitažlivost. Tento fenomén je rozšířen ve všech kulturách a historických obdobích, přičemž jeho projevy a společenská akceptace se liší v závislosti na kulturním a náboženském kontextu.²¹

Podle Americké psychiatrické asociace (APA) není homosexualita považována za psychickou poruchu. Tento názor je podpořen rozsáhlým vědeckým výzkumem, který ukazuje, že homosexualita sama o sobě nezpůsobuje psychické problémy. Spíše stigmatizace a diskriminace, kterým čelí mnoho homosexuálních jedinců, mohou mít negativní dopad na jejich psychické zdraví.²²

V biologickém kontextu některé studie naznačují, že homosexualita může být částečně ovlivněna genetickými, hormonálními a environmentálními faktory, což naznačuje složitost sexuální orientace jako takové.²³ Nicméně přesné biologické mechanismy zůstávají předmětem výzkumu a debat. V sociálních vědách je homosexualita často zkoumána ve vztahu k otázkám identity, kultury a společenské akceptace. Studie ukazují, že způsob, jakým společnost pojímá homosexualitu, má významný vliv na životní zkušenosti homosexuálních jedinců, včetně jejich psychického zdraví, vztahů a místa ve společnosti.²⁴ Z psychologického hlediska rozlišujeme mezi egosyntonními a egodystonními homosexuálními jedinci. Egosyntonní jedinci jsou ve své sexuální orientaci vyrovnaní a nepocítují potřebu měnit svůj životní styl, zatímco egodystonní jedinci mohou zažívat konflikty spojené s jejich orientací a mohou se domnívat, že svým okolím způsobují nepříjemnosti či škodu.

²¹ GREENBERG, D.F. *The Construction of Homosexuality*. Chicago: University of Chicago Press, 1988, s. 23.

²² APA. *Resolution on Homosexuality and Civil Rights*. American Psychiatric Association, 1973.

²³ LEVAY, S. A difference in hypothalamic structure between heterosexual and homosexual men. *Science*. 1991, s. 124

²³ BAO, A.-M. a SWAAB, D.F. Sexual orientation in humans and animals: A biosocial and evolutionary approach. *Perspectives in Biology and Medicine*. 2011, s. 56.

²⁴ HEREK, G.M. Legal recognition of same-sex relationships in the United States: A social science perspective. *American Psychologist*. 2006, s. 45.

V současné době je láska často oslavována jako jedna z nejvyšších ctností, jak to vyjadřuje apoštol Pavel ve svém Prvním listu Korintským, kde zdůrazňuje její trpělivost, schopnost snášet vše, věřit, doufat a vydržet všechno (1 Kor 13, 4-7). Tento ideál lásky vede k reflexi nad tím, co je považováno za morální a etické v rámci společenských a náboženských kontextů, včetně diskuse o homosexualitě.

V kontextu moderního etického rozhodování se lidé stávají svědky vnitřního konfliktu mezi tradičními hodnotami a touhami, které jsou formovány současným sociálním a kulturním prostředím. Tento rozpor může vést k větší tendenci odchýlit se od náboženských, morálních a etických zásad ve prospěch hříšného světa, jak je někdy prezentováno v médiích, umění a populární kultuře, což zahrnuje i pozitivní zobrazování homosexuality.²⁵

V rámci sexuální orientace lze rozlišit několik forem homosexuality. Tradiční termíny jako "uranismus" nebo "pederastie" pro mužskou homosexualitu a "lesbismus" nebo "sapfismus" pro ženskou homosexualitu jsou historické pojmy, které reflektují rozdílné koncepce mužské a ženské homosexuality. V moderní době se obecně používají termíny gay pro muže a lesbická žena či lesba pro ženy, avšak se zvyšujícím se povědomím o sexuální diverzitě se objevují i další kategorie jako transvestité, bisexuální osoby a koncepty spojené s genderovou problematikou, vedoucí k vzniku rozsáhlých komunit a organizací, jako jsou LGBTQ+ centra.

Rozdíly mezi vrozenou homosexuální orientací a homosexuálními praktikami

V rámci náboženských rituálů se můžeme setkat s homosexuálními praktikami jakožto jejich součástí. Neznamená to však, že věřící daného náboženství jsou homosexuálně orientovaní. Je tedy klíčové odlišovat mezi homosexuální orientací jako součástí psychické struktury a občasnou homosexuální aktivitou. Zvláště v období dospívání nebo mladé dospělosti se může objevit příležitostná účast na homosexuálních aktivitách, které mohou reflektovat experimentování nebo dočasnou absenci heterosexuálních příležitostí, například mezi vojáky nebo vězni. Tato chování však nemusí nutně indikovat homosexuální orientaci, i když ji rovněž nevyklučují. Existuje i fenomén takzvané pseudohomosexuality, jenž může být vyvolán identitními poruchami a projevovat se homosexuálními fantaziemi nebo sklony bez trvalé sexuální orientace v tomto směru.²⁶

²⁵ McCUTCHEON, R.T. Critical Reflections on the Study of Religion. London: Bloomsbury, 2016

²⁶ ROTTER, J. Psychologie sexuality. Brno: Paido, 2003, 34-35.

Psychologický slovník uvádí následující definici homosexuální orientace: „Homosexualita je sexuální náklonnost k osobám stejného pohlaví, u mužů též jako uranismus, pederastie, je-li objektem mladý muž, u žen sapfismus, tribadie nebo lesbismus.“ Přestože slovník neuvádí také definici homosexuálního chování, lékař a spisovatel Jaroslav Zvěřina ve své knize oba pojmy rozlišuje. Homosexuální chování se odlišuje především proto, že ne každé homosexuální chování je motivované sexuální orientací, která se soustředí na lidi stejného pohlaví.²⁷ Výrazné je to např. v případě homosexuálních styků ve věznicích nebo samotná homosexuální prostituce, která je často provozovaná heterosexuály. A také platí, že ne každá homosexuálně orientovaná osoba se také dopouští homosexuálního chování. Podobně se vyjadřuje i další literatura, kde autorka Brtníková zdůrazňuje, že ne každé homosexuální chování musí být projevem homosexuality. Může se totiž jednat o chování náhradní či dokonce nouzové, které se objevuje zejména tam, kde chybí možnost heterosexuálního styku. Je třeba také poznamenat, že pokud se člověk věnuje homosexuálnímu styku během svého sexuálního dospívání, nemusí se nutně jednat o homosexuální orientaci. Spíše se jedná o sexuální experimentování, které je v určitém věku (během dospívání) považováno za zcela normální.²⁸

Psychologickému zkoumání identity homosexuála jako samostatného předmětu výzkumu předcházela zájem o sexuální identifikaci osoby. Sexuální identifikace vyjadřuje vnitřní pocity a sebehodnocení jedince. Člověk se cítí být buď ženou, nebo mužem, a stejně tak se cítí být buď heterosexuálem, nebo homosexuálem. Pokud je tedy člověk homosexuálně orientovaný, je podle psychologie nositelem homosexuální identity.

Proces uvědomování si vlastní sexuální identifikace, a tedy začátek hodnocení sebe sama jako heterosexuála nebo homosexuála, probíhá v pubertě. Člověk si nejprve osvojí vzorec chování, který je charakteristický pro předchozí generaci, a teprve poté zjistí, zda tento „vzorec“ odpovídá jeho vlastnímu chování, či nikoliv. Podle psychologie hovoříme o homosexuální identitě tehdy, když dotyčný jedinec již rozpoznal a přijal skutečnost, že ho sexuálně přitahují osoby stejného pohlaví. Jedná se o vnitřní identifikaci s homosexuálními pocity. Než se homosexuál může identifikovat, musí si nejprve uvědomit svou sexuální „jinakost“. Uvědomění předchází coming out. Jde o déle trvající vývojový proces, během něhož si člověk uvědomuje, že ho více či méně citově a sexuálně přitahují osoby stejného pohlaví. Výraz „coming out“ je zkratkou anglického výrazu „coming out of the closet“, což v překladu

²⁷ ZVĚŘINA, Jaroslav. *Lékařská sexuologie*. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. Praha: Karolinum, 2012, s. 34-39.

²⁸ BRTNÍKOVÁ, Marta. *Důvěrně o muži. Důvěrně o ženě*. Online. Praha: Naše vojsko, 1992, s. 58-72.

znamená vyjít ze své uzavřenosti. Coming out je nutný, protože v heterosexuální kultuře, v níž žijeme i my, je člověk považován za heterosexuála. Pokud se tedy člověk necítí být heterosexuálem, musí projít svým coming outem. V tomto procesu jde o nahrazení heterosexuální identity identitou homosexuální. Po procesu coming outu často následuje získání nového postavení ve společnosti, protože identita je něco, co člověka spojuje se světem a společností, a když se změní, změní se i sociální vztahy. Člověk se tak své „nové identitě“ přizpůsobuje v širším měřítku než jen ve výběru partnera.²⁹

Homosexuální identitou se intenzivně zabýval psycholog Joseph Nicolosi, který se během své osmnáctileté praxe setkal na terapeutických sezeních s více než čtyřmi sty homosexuálně orientovanými muži. Ve své praxi se nejvíce zaměřil na identitu homosexuálů a do této problematiky vnesl mnoho přínosných poznatků. Sám rozlišuje mezi homosexuály a gayi. Podle něj je homosexuál osoba, která prožívá sexuální přitažlivost ke stejnému pohlaví, ale ne každý z této skupiny osob je zároveň gay. Existuje tedy více homosexuálů než gayů. Homosexuál je člověk, který si uvědomuje svůj sexuální „problém“ a snaží se ho řešit, protože si uvědomuje, že je pro jeho lidskou identitu nepřírozený. Naopak gay je podle psychologa Nicolosiho vymyšlená identita některých homosexuálů, kteří se vyznačují tím, že svou sexuální orientaci nevnímají jako problém, ale dokonce ji považují za stejně přirozenou jako heterosexualitu. Zjednodušeně bychom mohli říci, že gay morálně schvaluje sexuální akt s osobou stejného pohlaví, zatímco homosexuál vidí v aktu dvou osob stejného pohlaví něco nepřírozeného.³⁰

Nicolosi během svého výzkumu dospěl k závěru, že cesta k této falešné identitě probíhá ve třech fázích. Začátek se objevuje u dětí, v tzv. předhomosexuálním období. Zde musí dojít ke zkreslení sexuality. Poté následuje její asimilace do subkultury zvané „gay“. V této fázi je jedinec podporován v představě, že skutečně sexuálně touží po někom se stejným pohlavím. Poslední fází je určité potvrzení gay identity jinými gayi, kteří šíří lež, že touha po sexuálním spojení s osobou stejného pohlaví je pro člověka naprosto přirozená.

Osobně bych se rád okrajově vůči tomuto názoru vymezil, jelikož považuji pojem „falešná identita“ za nepřesný a v podstatě nesprávný, jelikož není možné označit způsob, jak se člověk cítí, za falešný.

²⁹ DALLAS, Joe. *Coming-out v rodině: co dělat, když váš blízký prohlásí: "Jsem gay"*. Etické výzvy. Albrechtice: Křesťanský život, [2020], s. 99-120.

³⁰ NICOLOSI, Joseph. *Homosexualita nemusí být osudom*. Vydavatelstvo Lúč, 2023, s. 134.

Vývoj společensko-historických názorů

Vývoj chápání tohoto fenoménu prošel značnými změnami v průběhu historie. Tyto proměny lze sledovat v kontextu sociálních, psychologických a biologických výzkumů, které ovlivňovaly společenské vnímání homosexuality od prehistorie a antiky přes středověk až po současnost. Společenský vývoj byl velmi proměnlivý, oscilujíc mezi extrémy od kriminalizace a stigmatizace až po postupnou akceptaci, toleranci a nakonec legalizaci stejnopohlavních vztahů.³¹ V rámci tématu bakalářské práce není možné příliš detailně studovat historické přístupy, považuji však za nutné alespoň částečně nastínit jednotlivé pohledy a jejich genezi. O něco detailněji se budu věnovat genezi v kapitolách věnujících se náboženským směrům.

V antice byla homosexualita vnímána relativně tolerantně, zejména v řecké společnosti, kde byly homosexuální vztahy mezi muži často oslavovány jako forma estetické a duševní lásky. Například v Platónových dialogech se objevují odkazy na erótickou lásku mezi muži, která byla považována za vyšší formu lásky (Platón, 380 př. n. l.). Sexuální chování mezi osobami stejného pohlaví bylo často považováno za běžnou součást lidské sexuality, a termín "homosexualita" jako takový nebyl potřebný. Například v řecké a římské kultuře byla homosexualita obecně akceptována, přičemž sexuální pasivita muže (myšleno jako homosexuální praktika) mohla být v některých kontextech vnímána jako znehodnocení.

Ve středověku a raném novověku došlo v Evropě pod vlivem křesťanství k značnému zpřísnění postojů vůči homosexualitě, která byla často stigmatizována a trestána. V tomto období se homosexualita začala vnímat jako hřích a odchylka od normy.³²

V období renesance se termín "sodomita" vztahoval specificky na muže, a bisexualita byla v té době společensky akceptována. Koncepty a definice, které jsou dnes spojeny s homosexualitou, existovaly ve všech společnostech a kulturách, avšak jejich interpretace a akceptace se lišily.³³

S příchodem moderní doby a zejména během 19. a 20. století došlo k významným proměnám ve vnímání homosexuality. V 19. století byli homosexualitu zkoumající vědci jako Karl Heinrich Ulrichs a později Sigmund Freud zaměřeni na pochopení homosexuality

³¹ FÁBRY, J. *Homosexualita v dějinách*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007, s. 89-90.

³² BOSWELL, J. *Christianity, Social Tolerance, and Homosexuality*. Chicago: University of Chicago Press, 1980, 276-278.

³³ SPENCER, C. *Homosexualita v historii*. Praha: Nakladatelství XYZ, 1999, s. 78-79.

z psychologického hlediska. Freud homosexualitu nevnímal jako nemoc, ale jako odlišnou sexuální orientaci.³⁴

V druhé polovině 20. století přinesla sexuální revoluce a hnutí za občanská práva zvýšenou viditelnost a politizaci otázky homosexuality. Přelomem bylo rozhodnutí Americké psychiatrické asociace v roce 1973 vyřadit homosexualitu ze seznamu psychických poruch, což mělo zásadní vliv na destigmatizaci homosexuality (APA, 1973).

V současné době je výzkum homosexuality multidisciplinární oblastí, která zahrnuje biologické, psychologické, sociální a kulturní perspektivy. Genetické a neurovědecké studie například naznačují, že sexuální orientace je složitým fenoménem ovlivněným různými biologickými a environmentálními faktory.³⁵

Tento, pro účel práce zjednodušený, historický přehled ukazuje, že chápání homosexuality je ovlivněno kulturou, časovým obdobím a sociálně-politickým kontextem. Zatímco v některých epochách a kulturách byla homosexualita považována za přirozenou součást lidské sexuality, v jiných obdobích se setkávala s nepochopením, diskriminací nebo dokonce kriminalizací. Současné společnosti směřují k větší inkluzivitě a právnímu uznání stejnopohlavních vztahů, což odráží širší trend k uznání a respektování lidské rozmanitosti.

³⁴ FREUD, S. *Trois essais sur la théorie sexuelle*. Paris: Gallimard, 1905, s. 45-46.

³⁵ MUSTANSKI, B.S., BAILEY, J.M., a PILLARD, R.C. A genetic study of male sexual orientation. *Archives of General Psychiatry*. 2002, s. 123-124.

2 Posvátné náboženské texty ve vztahu k homosexualitě

Posvátné texty hrají klíčovou roli ve formování postojů a hodnot v rámci mnoha náboženství, a jejich interpretace může mít významný dopad na vnímání homosexuality a přístup k této problematice. Především v kontextu středověku, kdy byla víra a náboženská praxe neoddělitelnou součástí života, měly posvátné texty obzvlášť silný vliv na formování společenských norem a morálních hodnot.

V judaismu jsou posvátnými texty zejména Tóra, Talmud a rabínské komentáře, které poskytovaly interpretaci náboženských zákonů a předpisů. Leviticus 18:22, který označuje homosexuální akty mezi muži jako "ohavnost", byl jedním z biblických textů, který ovlivnil postoj středověkého judaismu k homosexualitě (Maimonides, 12. století). Talmud dále diskutoval o trestech pro homosexuální chování a zdůrazňoval nutnost dodržování pohlavní čistoty.³⁶ Středověcí židovští učenci, jako byl Maimonides, posílili negativní postoj k homosexualitě tvrzením, že je v rozporu s židovskými reprodukčními a morálními imperativy.

V křesťanství byly posvátné texty jako Bible a práce církevních otců základem morálního a etického učení. Texty jako Listy Římanům, které obsahují odsouzení homosexuality, byly interpretovány jako základ pro odmítání homosexuálních praktik ve středověkém křesťanství (Akvinský, 13. století). Církevní otcové, jako svatý Augustin a Tomáš Akvinský, psali proti homosexualitě jako proti hříchu, který je v rozporu s přirozenými pořádky božského stvoření.

V islámu jsou Korán a Hadísy hlavními posvátnými texty, které formují náboženské učení a právo. Šaría, islámský právní systém odvozený z těchto textů, tradičně považuje homosexuální akty za hříšné. Příběhy o Sodomě a Gomoře byly často citovány jako varování před homosexualitou, a právní školy jako Hanbalitská a Šafi'itská navrhovaly tresty pro ty, kdo se dopouštějí homosexuálních aktů (Ibn Hazm, 11. století).

Historické interpretace posvátných textů vytvářely kontext, ve kterém byla homosexualita vnímána převážně negativně a byla považována za hříšnou a nepřirozenou. Tyto

³⁶ SPENCER, C. Homosexualita v historii. Praha: Nakladatelství XYZ, 1999.

texty poskytovaly náboženské autority s argumenty pro odsouzení homosexuálních praktik a podporovaly společenskou stigmatizaci a pronásledování homosexuálů.

Klíčové posvátné texty zahrnují:

- **Tóra**, základní posvátný text judaismu obsahující zákony a příběhy Izraele.
- **Talmud**, kolekce židovských zákonů, příběhů a diskusí, která rozvíjí a interpretuje Tóru.
- **Bible**, křesťanské posvátné texty obsahující Starý a Nový zákon.
- **Korán**, posvátný text islámu, který obsahuje zjevení proroka Mohameda.
- **Hadísy**, sbírka záznamů o životě a učení proroka Mohameda, která slouží jako zdroj islámského práva a morálky.
- **Další náboženské texty**, kromě těchto tří hlavních náboženství existuje mnoho dalších tradic, které mají své vlastní posvátné texty, jako je například Bhagavadgíta v hinduismu nebo Avesta v zoroastrismu.

2.1 Judaismus

Zdá se, že v rámci judaismu se poprvé s homosexualitou lze setkat v příběhu o Sodomě a Gomoře (Gn 18-19). Tato místa byla popsána jako místa neřesti, kde lidé žili v hříchu. Bůh poslal posly, anděly, kteří měli zachránit Lota a jeho rodinu před zahynutím ve městě. Když přišli do Lotova domu, obyvatelé města obklíčili dům a žádali Lota, aby jim je vydal neb si s nimi chtěli užít. V Sodomě a Gomoře žili muži s muži a ženy se ženami. Nectili poselství, které káže židovské náboženství a konali tak proti Bohu. Proto byli potrestáni smrtí a místa zničená ohněm a sírou.

V raném období formování hebrejského národa byl lid obklopený kulturami, které hojně užívaly homosexuální praktiky. Bylo potřeba se vůči těmto kulturám vymezit a určit vlastní sexuální normu, tzn. za správný byl považován pouze styk muže a ženy.³⁷

Ve středověku byl postoj k homosexualitě v judaismu značně ovlivněn Haluchou, což je židovský právní systém založený na interpretacích Tóry, zejména na verších z Leviticu. Leviticus 18:22 explicitně označuje homosexuální akty mezi muži za „to'evah“ (ohavnost), což mělo za následek značně negativní postoj k homosexualitě ve středověké židovské společnosti.

³⁷ SPENCER, C. Homosexualita v historii. Praha: Nakladatelství XYZ, 1999.

Talmud, klíčový text rabínského judaismu, dále rozvíjí tuto tematiku a diskutuje tresty pro ty, kteří se dopouštějí homosexuálního chování. Tyto diskuse zahrnují jak teologické interpretace, tak praktické aspekty vynucování náboženských zákonů. Například Talmud specifikuje různé tresty pro homosexuální akty, závislé na okolnostech jednotlivých případů. Tyto předpisy podtrhují důležitost pohlavní čistoty, která byla považována za zásadní pro udržení náboženské a morální integrity komunity.

Maimonides, jedna z vedoucích postav středověkého židovského myšlení, ve svém díle "Mishneh Torah" posílil tento negativní postoj k homosexualitě, když ji označil za přímé porušení Božího zákona a hřích v rozporu s židovskými reprodukčními a morálními imperativy. Maimonides argumentoval, že homosexualita je nejen hříchem proti individuální morálce, ale představuje také hrozbu pro sociální a náboženskou strukturu židovské společnosti (Maimonides, 12. století).

Středověké pojetí homosexuality v judaismu bylo tedy charakteristické silným důrazem na dodržování náboženských zákonů a morálních kodexů, které byly považovány za nezbytné pro ochranu společenského řádu a náboženské čistoty. Tento postoj vedl k široce rozšířené stigmatizaci a marginalizaci homosexuálů, kteří byli často nuceni skrývat svou sexuální orientaci, aby se vyhnuli sociálnímu odsouzení a právním trestům.

Negativní postoje k homosexualitě, které byly v judaismu středověku běžné, se odrážely nejen ve vztahu ke komunitnímu životu, ale měly také hluboký dopad na individuální úroveň. Lidé s homosexuální orientací často čelili izolaci, a v extrémních případech i násilí, což mělo za následek výrazné sociální a psychologické důsledky. Tento stigmatizovaný status homosexuálů ve středověkém judaismu přispíval k obecnému tabuizování homosexuality a k posilování heteronormativního pojetí společenského uspořádání.

Vzhledem k významu, který středověký judaismus přikládal náboženské čistotě a morálním zásadám, bylo zacházení s homosexuály a jejich sociální postavení ve společnosti přímo ovlivněno těmito imperativy.

V posledních desetiletích došlo v mnoha židovských komunitách po celém světě k významným změnám v postoji k LGBT+ komunitě. Mnoho reformních, rekonstrukcionistických a některých konzervativních synagog začalo ordinovat otevřeně homosexuální rabíny a uznávat stejnopohlavní manželství. Tato změna odráží širší trend směrem k větší společenské akceptaci a inkluzi, ačkoli v ortodoxních komunitách zůstává postoj vůči homosexualitě značně neústupný. Tento historický kontext je klíčový pro pochopení

moderních debat o náboženství a sexualitě, a ukazuje na trvalé výzvy v oblasti sociální inkluзивity a respektu k lidským právům.

2.1.1 Tóra a Talmud

Tóra, což je základní náboženský a zákonný text judaismu, obsahuje pět knih Mojžíšových, které jsou zásadní pro židovské náboženské a morální zásady. V kontextu homosexuality, Tóra představuje několik pasáží, které mají zásadní vliv na tradiční židovské chápání tohoto tématu. Tyto pasáže jsou interpretovány různě v závislosti na konkrétních židovských denominacích, od ortodoxních po reformní a liberální směry.

Nejznámější a nejcitovanější pasáže vztahující se k homosexualitě se nacházejí v knize Leviticus:

Leviticus 18:22 – „S mužem nebudeš ložiti jako se ženou, je to ohavnost.“ (Leviticus 18:22)

Verš je součástí širší sekce zvané "Kedoshim", která stanovuje různé zákony týkající se sexuálního chování. Zde je homosexualita mezi muži explicitně zakázána a označena za "to'evah" (ohavnost). Tento výraz je silný a vyjadřuje velké morální zavržení. V kontextu židovského práva a etiky, "to'evah" často označuje chování, které je nejen zakázané, ale také vnímáno jako narušující společenský a duchovní řád

Leviticus 20:13 – „Když by muž spal s mužem, jako se spí s ženou, oba spáchali ohavnost. Jistě budou usmrceni, na nich bude jejich krev.“ (Leviticus 20:13)

Tento verš je součástí sekce, která detailněji specifikuje tresty za různé přestupky. Zde je homosexualita mezi muži nejen zakázána, ale je na ni také uvalen trest smrti. Tato pasáž ukazuje, jak vážně byla homosexualita vnímána v kontextu starověkého Izraele – nejen jako morálně nesprávná, ale jako jednání ohrožující celou společnost, které si zasluhuje nejprísnejší trest.

Talmud přistupuje k homosexualitě převážně s negativním postojem, a to zejména ve světle zákonů z Leviticu. Například v Talmudu (Sanhedrin 54a-b) se diskutuje o trestech pro muže, kteří se dopouštějí homosexuálních aktů, s odvoláním na Leviticus 18:22 a 20:13. Zde se uvádí, že trest smrti by měl být uplatněn v případech, kdy existují dva spolehlivé svědkové a bylo vydáno předchozí varování ('hatra'ah'). Talmud také zmiňuje různé druhy homosexuálního chování a rozlišuje mezi pohlavním stykem, který je vnímán jako nejzávažnější forma, a jinými formami fyzické intimity, které mohou být trestány méně přísně. V traktátu Yevamot (76a) je například diskutováno, že homosexuální chování bez pohlavního

styku nemusí vést k trestu smrti, ale stále je považováno za nepřijatelné. Jak bylo zmíněno, dvě hlavní pasáže v Leviticu (18:22 a 20:13) jsou základem talmudické diskuse o homosexualitě. Talmud tyto pasáže rozvíjí a poskytuje další kontext a vysvětlení, které mohou ovlivnit interpretaci a aplikaci těchto zákonů.

Sanhedrin 54a: Talmud zde diskutuje o trestech pro muže, kteří mají homosexuální styk. Text uvádí, že trest smrti se vztahuje na oba účastníky, pokud bylo předem varování a pokud byli svědky dvě způsobilé osoby. Tato diskuse zdůrazňuje vážnost, s jakou Talmud pojímá mužskou homosexualitu.

Yevamot 76a: Talmud zde rozebírá, kdy mohou být osoby vyloučeny z některých náboženských rituálů kvůli sexuálnímu chování. Diskuse naznačuje, že ne veškerá homosexuální aktivita je automaticky považována za zločin hodný smrti, ale že i méně intenzivní formy fyzického kontaktu mezi muži mohou vést k jiným formám sociálního nebo náboženského trestu.

Kontext a interpretace

Tyto pasáže se nacházejí v kontextu širších zákonů, které regulují morální a rituální čistotu v izraelské společnosti. Interpretace těchto textů byla a stále je předmětem intenzivního studia a debat mezi rabíny a židovskými učenici. V ortodoxním judaismu jsou tyto verše chápány doslovně jako striktní zákazy, zatímco v liberálnějších židovských směrech může být důraz kladen na kontext a historické pochopení zákonů s větším důrazem na etické principy jako je láska a spravedlnost.

V rámci různých židovských komunit mají tyto pasáže různý dopad. V ortodoxních a konzervativních komunitách vedou často k negativnímu postoji vůči homosexuálům a mohou být spojeny s ostrakizací a diskriminací. Na druhou stranu, v reformních a liberálních židovských komunitách mohou být tyto texty interpretovány v kontextu, který klade důraz na hodnoty lásky, soucitu a lidské důstojnosti, často vedoucí k více otevřenému a inkluzivnímu přístupu.

Výklad těchto veršů byl předmětem mnoha teologických a rabínských diskusí, které se snaží najít rovnováhu mezi tradičními zákony a současnými hodnotami lidských práv a rovnosti. Někteří mohou argumentovat, že biblické zákony byly určeny pro specifické historické a sociální kontexty a měly by být reinterpretovány v moderním světle. Jiní naopak trvají na doslovném dodržování zákonů jako vyjádření věrnosti boží vůli.

V moderním kontextu se židovské komunity různě vyrovnávají s těmito pasážemi. Některé reformní a konzervativní komunity reinterpretovaly tyto texty a hledají cesty, jak být vítajícími pro LGBT+ jedince, zatímco ortodoxní komunity obvykle udržují tradiční interpretaci a aplikaci těchto zákonů. Diskuse o těchto verších tak zůstává živá a reflektuje širší sociální změny a dialogy, které se odehrávají ve společnosti.

Pasáže z Tóry o homosexualitě ilustrují, jak posvátné texty mohou ovlivňovat náboženské, morální a sociální normy v průběhu staletí. Interpretace těchto textů a jejich aplikace v konkrétních společenských a historických kontextech odhalují dynamiku mezi tradicí a modernizací, mezi náboženskou ortodoxií a sociální změnou. Tyto pasáže z Tóry ilustrují, jak náboženské texty mohou ovlivnit právní a morální normy a jak mohou být interpretovány a aplikovány různými způsoby v různých časech a komunitách.

Interpretace talmudických textů o homosexualitě je komplexní a často závisí na historickém a kulturním kontextu, ve kterém je text studován. V ortodoxních komunitách jsou tyto texty často brány doslovně a jako základ pro striktní odmítání homosexuálních aktů. Reformní a konzervativní směry judaismu mohou tyto texty interpretovat flexibilněji, s důrazem na etické aspekty jako je důstojnost jednotlivce a nutnost vyhnout se škodě. Talmudické diskuse o homosexualitě jsou zasazeny do širšího náboženského a sociálního kontextu, kde sexualita a pohlavní chování obecně podléhají striktním regulacím. Mishna (Kiddushin 1:1) například zdůrazňuje, že všechny sexuální aktivity by měly být prováděny v rámci manželského vztahu mezi mužem a ženou, což vylučuje homosexualitu. V Gemarě (Nedarim 51a) se objevují debaty o tom, jak přísně by měla být pravidla uplatňována, s některými rabíny, kteří navrhuji možnost tolerance v určitých případech, zatímco jiní zdůrazňují potřebu udržet náboženskou a morální čistotu. Tato diskuse ukazuje, že i v rámci rabínské komunity existují různé názory na to, jak by měly být náboženské zákony interpretovány a aplikovány.

V současném kontextu se mnoho židovských učenců a komunit snaží reinterpretovat talmudické texty tak, aby reflektovaly moderní pochopení sexualit a lidských práv. Například někteří liberální rabíni poukazují na to, že Talmud se vyvíjel v kontextu velmi odlišném od moderního světa a že jeho učení by mělo být aktualizováno, aby odráželo současné hodnoty rovnosti a tolerance.³⁸ (Jiní zase zdůrazňují, že Talmud, přestože obsahuje předpisy proti

³⁸ GREENBERG, D.F. The Construction of Homosexuality. Chicago: University of Chicago Press, 1988.

homosexualitě, také učí o důležitosti soucitu, spravedlnosti a milosrdenství, což by mělo vést k větší inkluzivitě a akceptaci LGBT+ osob v židovských komunitách.

V moderním judaismu pokračuje debata o tom, jak interpretovat talmudické texty vzhledem k homosexualitě. Někteří učenci poukazují na potřebu rekontextualizace talmudických učen, aby odrážely současnější pochopení lidských práv a sociální spravedlnosti. Jako příklad může sloužit práce Daniela Boyarina, který v knize "*Carnal Israel*" zkoumá, jak talmudické texty reflektují proměnlivé pojetí těla a sexuality a jak mohou být reinterpretovány v moderním světle. V současnosti mnoho židovských komunit hledá způsoby, jak se vyrovnat s LGBT+ členy svých komunit v souladu s náboženskými tradicemi a zároveň respektovat jejich důstojnost a práva. Tyto diskuse o homosexualitě v Talmudu a jeho interpretacích představují významnou část širšího dialogu o roli náboženství v moderní společnosti a o tom, jak mohou náboženské texty a tradice přispět k větší inkluzi a pochopení.

Talmud, s jeho bohatými diskusemi a komentáři, poskytuje hluboký vhled do židovského práva a etiky. Přístup k homosexualitě v Talmudu reflektuje pnutí mezi tradičními náboženskými zákony a měnícími se sociálními normami. Jak židovské komunity po celém světě pokračují v dialogu o těchto otázkách, Talmud zůstává klíčovým zdrojem pro pochopení a navigaci v komplexním světě moderní náboženské a morální praxe.

2.1.2 Izrael

Náboženství Judaismus a stát Izrael jsou neoddělitelné pojmy. Proto je vhodné alespoň v krátkosti zmínit přístup k homosexualitě v rámci této země. Vývoj homosexuality v Izraeli odráží složitou dynamiku mezi tradičními náboženskými hodnotami a postupným směřováním k větší společenské akceptaci a právnímu uznání práv LGBT+ komunity. Izrael, země s hlubokými náboženskými kořeny a diverzifikovanou společenskou strukturou, tedy představuje unikátní případ, kde se protínají starověké tradice a moderní liberální tendence.

Historicky vzato, izraelská společnost je silně ovlivněna judaismem, který tradičně považuje homosexuální akty za nepřipustné na základě výkladu biblických textů, zejména Leviticu.³⁹ Přesto v posledních desetiletích došlo k výraznému posunu směrem k větší toleranci a akceptaci homosexuality, což se odrazilo i v legislativních změnách (například rozhodnutí

³⁹ KAPLAN, D. a SMALL, C. A. Anti-Semitism and Anti-Israeli Attitudes in Europe. *Journal of Conflict Resolution*. 2006, s. 56-57.

nejvyššího izraelského soudu, že současné předpisy, které homosexuálním párům znemožňují pořídit si potomka prostřednictvím náhradní matky, jsou protiprávní.)

Hebrejci měli k homosexualitě složitý a trochu nejasný postoj. Izrael je kulturou absolutně odlišnou od ostatních kultur na Blízkém východě. To, že se Hebrejcům homosexualita značně nelíbila, spočívá i v biblických pasážích. „Žena na sebe nevezme, co patří muži, a muž neobleče, co nosí žena. Hospodin, tvůj Bůh, má v ohavnosti každého, kdo to činí.“ (Dt 22:5)

Od 80. let 20. století došlo v Izraeli k postupné dekriminalizaci homosexuality, což byl významný krok vedoucí k rovnosti před zákonem. V roce 1992 byla přijata zásadní legislativa zakazující diskriminaci na pracovišti na základě sexuální orientace, a v roce 1994 došlo k uznání stejnopohlavních partnerství pro určité právní účely, jako je dědictví a společné bydlení.⁴⁰

Izrael se stal také první zemí na Blízkém východě, která umožnila otevřeným homosexuálům sloužit v armádě, což bylo významným krokem k integraci LGBT+ jedinců do všech oblastí společenského života.⁴¹ Veřejný postoj k LGBT+ komunitě se postupně zlepšoval, což se projevilo i rostoucí podporou Tel Aviv Pride – jednoho z největších a nejviditelnějších Pride pochodů na světě.

Navzdory těmto pokrokům zůstává izraelská společnost rozdělena mezi liberální sekulární komunitu a konzervativní náboženské skupiny, které se stále drží tradičních názorů na homosexualitu.⁴² Toto rozdělení se odráží i ve veřejných debatách o právech LGBT+ osob, včetně otázek manželství a rodičovství pro stejnopohlavní páry.

Navzdory legislativnímu pokroku a rostoucí společenské akceptaci zůstává v Izraeli stále prostor pro zlepšení LGBT+ práv a rovnosti. Diskuse o právech homosexuálů se neomezuje pouze na právní uznání partnerství nebo protidiskriminační ochranu, ale zahrnuje

⁴⁰ WALZER, N. Legal Recognition of Same-Sex Couples in Israel: A Social and Political Analysis. *Israel Law Review*. 2000, s. 210-211.

⁴¹ BELKIN, A. a LEVITT, M. Homosexuality and the Israel Defense Forces: Did Lifting the Gay Ban Undermine Military Performance? *Armed Forces & Society*. 2001, s. 134-135.

⁴² KAMA, A. Five Gays in the Negev: The Contradictory Position of Homosexual Soldiers in the Israel Defense Forces. *Israel Studies*. 2000, s. 89-90.

také otázky jako jsou adopce dětí homosexuálními páry, přístup k asistované reprodukci a právo na změnu pohlaví bez přehnaných administrativních bariér.⁴³

V oblasti vzdělávání a osvěty je v Izraeli stále potřeba větší integrace a informovanosti o LGBT+ tématech. I přes existenci osvětových programů a iniciativ, zaměřených na podporu toleranci a pochopení rozmanitosti, zůstávají určité segmenty izraelské společnosti vůči LGBT+ komunitě skeptické, což je důsledkem tradičních náboženských a kulturních hodnot.⁴⁴

Dalším důležitým aspektem, který si vyžaduje pozornost, je postavení LGBT+ osob v rámci izraelsko-palestinského konfliktu. LGBT+ práva jsou někdy předmětem politického diskurzu, ve kterém se Izrael prezentuje jako "oáza" liberalitu v porovnání s méně tolerantními postoji v některých arabských zemích. Tento fenomén, známý jako "pinkwashing", komplikuje diskusi o skutečném postavení LGBT+ komunity a odvádí pozornost od dalších důležitých sociálních a politických otázek.⁴⁵

V kontextu akademického výzkumu se izraelský přístup k homosexualitě stal předmětem mnoha studií, které se snaží analyzovat, jak se v této zemi prolínají náboženské tradice, demokratické hodnoty a lidská práva. Tyto studie poukazují na Izrael jako na zemi plnou kontrastů, kde se setkávají starověké tradice s moderním liberálním státem, což poskytuje jedinečný pohled na vývoj homosexuality a LGBT+ práv ve světovém kontextu.

Přestože Izrael čelí těmto a dalším zmíněným výzvám, pozitivní vývoj v oblasti LGBT+ práv a rovnosti v zemi nadále pokračuje. Roční pochody hrdosti, rostoucí viditelnost LGBT+ osob ve veřejném životě a podpora ze strany některých politických a společenských skupin jsou jasnými znaky pokroku a otevřenosti izraelské společnosti.

2.2 Křesťanství

Křesťanství je náboženstvím tolerance, které vystupuje proti jakékoli diskriminaci. „Základním postojem, který prezentuje katolická církev, je porozumění vůči homosexuálně orientovaným lidem v pastoraaci, ale odmítnutí samotných homosexuálních úkonů“ (srov. Řím

⁴³ SHENKMAN, G. a SHMOTKIN, D. The Association Between Self-Perceived Role in Life and Cognitive Functions Among Older Gay and Heterosexual Men. *Gerontology*. 2014, s. 123-124.

⁴⁴ HAREL, Y. Integrating LGBTQ Topics into the Israeli School Curriculum: Achievements and Challenges. *Journal of LGBT Youth*. 2016, s. 45-46.

⁴⁵ SCHULMAN, S. Israel and 'Pinkwashing'. *The New York Times*. 2011. [online]. [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2011/11/23/opinion/pinkwashing-and-israels-use-of-gays-as-a-messaging-tool.html>, s. 150-151.

1,24-27; 1 Kor 6,9-10; 1 Tim 1,10). Zároveň ale homosexuální partnerství nesplňuje žádný z církví stanovených požadavků na sexualitu, manželství a rodinu, a proto církev nemůže homosexuální vztahy akceptovat jako stejně hodnotné jako heterosexuální.⁴⁶ Katechismus katolické církve učí, že církev nepodporuje praktikování homosexuality. Je však třeba mít na paměti, že nepřijatelný je pouze homosexuální akt, nikoli homosexuální osoba. Katechismus katolické církve hovoří o důstojnosti každého člověka bez ohledu na jeho fyzické a duševní vlastnosti: „Všichni lidé, stvoření k obrazu jediného Boha a obdaření stejnou rozumovou duší, mají stejnou přirozenost a stejný původ. Všichni, vykoupení Kristovou obětí, jsou povoláni k účasti na stejné božské blaženosti: všichni tedy mají stejnou důstojnost“ (KKC, čl. 1934). Katolická církev se nestaví proti homosexuálům – lidem, neupírá jim právo na účast na životě s Bohem. Naopak, je třeba text chápat tak, že všichni lidé, ať už v sobě pociťují homosexuální nebo heterosexuální orientaci, mají jednu a tutéž lidskou přirozenost zakořeněnou v Bohu, a proto jsou pro Boha stejně cenní.

Ve středověku bylo křesťanství zásadně ovlivněno rozvojem církevního práva a zvýšeným vlivem církve na evropské monarchie a společenské struktury. V této době se formovaly náboženské, právní a morální normy, které definovaly postoj k homosexualitě jako k jednomu z vážných hříchů, což mělo dalekosáhlé důsledky pro jedince i celou společnost. Křesťanský pohled na sexualitu byl silně ovlivněn interpretacemi biblických textů, zejména pasážemi v knize Genesis o Sodomě a Gomoře a výroky svatého Pavla v listech Římanům, které odsuzují homosexuální chování. Tyto pasáže byly během středověku často citovány jako důkaz božího odsouzení homosexuality. Tato biblická odsouzení byla posílena církevním právem a synodálními nařízeními, která vyžadovala striktní tresty pro ty, kteří se homosexuálních aktů dopouštěli. Tyto tresty mohly zahrnovat vězení, veřejné pohanění a dokonce popravu.⁴⁷

Svatý Augustin a Tomáš Akvinský, dva z nejvlivnějších církevních otců, se vyjádřili k homosexualitě jako k hříchu proti přirozenému řádu stvoření. Augustin ve svých spisech poukázal na sexualitu jako na porušení božského záměru pro lidskou sexualitu, která by měla sloužit k reprodukci a vyjádření manželské lásky mezi mužem a ženou. Tomáš Akvinský ve svém díle "Summa Theologica" rozvinul argument, že homosexualita je nepřirozená, protože jejím cílem není reprodukce, kterou považoval za hlavní účel sexuálních aktů. Akvinský tvrdil,

⁴⁶ PESCHKE, K.H. Morální teologie. Praha: Karolinum, 2004, s. 415.

⁴⁷ BOSWELL, J. Christianity, Social Tolerance, and Homosexuality. Chicago: University of Chicago Press, 1980, s. 276-278.

že jakákoli sexuální činnost, která se nezaměřuje na reprodukci, je v rozporu s přirozeným zákonem a je tudíž morálně nepřijatelná (Akvinský, "Summa Theologica", 13. století). O sexualitě psal také Jan Pavel II. ve své apoštolské exhortaci *Familiaris consortio*. Papež připomíná, že sexuální úkony mají vykonávat muž a žena a patří výhradně manželům. Sexualita splní svůj účel pouze tehdy, je-li praktikováním manželské lásky mezi jedním mužem a jednou ženou (*Familiaris consortio*, 1996, čl. 11).

Tyto středověké náboženské a filozofické argumenty měly významný dopad na formování křesťanského vnímání sexuality a byly základem pro právní a sociální sankce vůči homosexuálům v evropských křesťanských společnostech. Homosexuální jedinci byli často nuceni skrývat svou sexuální orientaci, aby unikli perzekuci, což vedlo k utajování a často i vnitřnímu konfliktu mezi vlastní identitou a vnějšími společenskými očekáváními.

Křesťanská odsouzení homosexuality byla v rámci Evropy proměnlivě uplatňována, což záviselo na regionálních, politických a kulturních faktorech. V některých oblastech byla tato odsouzení méně striktně prosazována, v jiných byla aplikována přísně a bez výjimek. Tento rozdíl v aplikaci odrážel nejen různé interpretace biblických a teologických textů, ale také širší sociální a politické dynamiky v daných regionech.

Středověké křesťanské postoje k homosexualitě proto nejenže ovlivnily životy mnoha jedinců, ale také přispěly k formování trvalých kulturních a náboženských názorů na sexualitu, které rezonují v moderních diskurzích o právech a rovnosti LGBT+ osob.

2.2.1 Bible

Bible, základní text křesťanství, obsahuje pasáže, které byly historicky interpretovány jako odsuzující homosexualitu. Tyto pasáže se nacházejí převážně ve Starém zákoně, zejména v knize Leviticus, ale i v Novém zákoně, zejména v Listech svatého Pavla. Diskuse o těchto textech a jejich významu pro současné pochopení homosexuality jsou stále předmětem teologických debat a interpretací. Pohled na homosexualitu v biblickém kontextu je často vícevrstevný a interpretace se liší podle kulturních, historických a teologických kontextů. Kromě již zmíněných pasáží z Leviticu a Listů Římanům existují další texty, které přímo nebo nepřímo souvisí s tématem homosexuality.

Vzhledem k historickým kořenům křesťanství v Judaismu zde existuje překryv náboženských pramenů. Pro Bibli právě tak jako pro Tóru je tedy v rámci debatovaného tématu nosná kniha Leviticus a již probrané verše 18:22 a 20:13 (strana 19 této práce).

Příběh o Sodomě a Gomoře v knize Genesis je často citován jako příklad biblického odsouzení homosexuality:

Genesis 19:1-5: „Dva andělé přišli do Sodomy večer, a Lot seděl u brány Sodomy... Než se ulehl, obklíčili dům muži z města, muži Sodomští, mladí i staří, všechen lid od krajů. Volali na Lota a říkali mu: 'Kde jsou ti muži, kteří přišli k tobě této noci? Vyved je k nám, abychom s nimi obcovali.'“ (Holy Bible, New International Version, Genesis 19:1-5)

Tento příběh byl tradičně vnímán jako odsouzení homosexuálního chování, ale moderní biblisté a teologové často argumentují, že skutečným hříchem Sodomy byla nedostatečná pohostinnost a násilí, nikoli homosexualita.⁴⁸

Nový zákon: Listy svatého Pavla

Svatý Pavel ve svých listech rovněž adresuje otázky spojené s homosexualitou, zejména:

List Římanům 1:26-27: „Proto je Bůh vydal požitekům hanby. Neboť i jejich ženy zaměnily přirozený styk za nepřirozený; a také muži, opustivše přirozený styk s ženou, vzplanuli žádostí jeden k druhému, muži s muži páchají neslušnost a na sebe samé přijímají odplatu, která byla spravedlivě na jejich blud uvalena.“ (Holy Bible, New International Version, Římanům 1:26-27)

Tento text je často interpretován jako odsouzení homosexuálních aktů jak mezi ženami, tak mezi muži. Pavel zde hovoří o "nepřirozených" sexuálních aktech jako o projevu odchýlení od Božího řádu, což bylo považováno za důsledek lidského hříchu a odvrácení od Boha.

Pavel ve svých epištolách často adresuje otázky morálky a chování, včetně sexuálního chování:

1. Korintským 6:9-10: „Nevíte, že nespravedliví nezdědí Boží království? Nemylte se: ani smilníci, ani modláři, ani cizoložníci, ani zženštilí, ani sodomité, ... nezdědí Boží království.“ (Holy Bible, New International Version, 1. Korintským 6:9-10)

Tento verš je často citován jako důkaz, že Nový zákon považuje homosexualitu za hříšnou, ale i zde se vedou debaty o tom, jaký přesný význam mají termíny „zženštilí“ a „sodomité“ ve starověkém kontextu a jaký dopad mají na moderní chápání homosexuality.⁴⁹

⁴⁸ BROWNSON, James V. *Bible, Gender, Sexuality: Reframing the Church's Debate on Same-Sex Relationships*. Wm. B. Eerdmans Publishing, 2013, s. 29.

⁴⁹ VINES, Matthew. *God and the Gay Christian: The Biblical Case in Support of Same-Sex Relationships*. Convergent Books, 2015.

Kontext a interpretace

V průběhu historie byly tyto biblické texty interpretovány různými způsoby, což vedlo k široké škále postojů vůči homosexualitě v rámci křesťanských denominací. Tradiční interpretace často vidí tyto pasáže jako jasné odsouzení homosexuality, zatímco liberálnější teologové a interpreti poukazují na nutnost číst tyto texty v širším kontextu Bible a Ježíšova učení o milosrdenství, lásce a neodsuzování. Například, někteří teologové argumentují, že biblické texty byly psány v kulturně a historicky specifických kontextech, a co bylo považováno za "přirozené" nebo "nepřirozené" ve starověkých společnostech, nemusí nutně odrážet univerzální morální principy.⁵⁰ Jiní upozorňují, že biblická odsouzení homosexuálních aktů se mohou vztahovat spíše na určité druhy chování (například pohanské rituály nebo vykořisťování) než na homosexuální orientaci jako takovou.⁵¹

Teologické debaty o homosexualitě v biblickém kontextu reflektují širší společenské změny a boje o inkluzi a práva LGBT+ komunity. Zatímco někteří interpreti trvají na tradičním čtení těchto textů jako odsouzení homosexuality, jiní zdůrazňují, že biblická etika je primárně založena na lásce, spravedlnosti a milosrdenství, což by mělo vést k inkluzivnějšímu přístupu. Navíc, moderní biblická scholastika poukazuje na potřebu pochopit prvotní historické a kulturní kontexty, ve kterých byly biblické texty napsány. Toto pochopení může pomoci dekonstruovat tradiční interpretace a nabídnout nové perspektivy, které jsou více v souladu s moderními humanistickými a etickými principy.⁵²

V současné době je v křesťanských komunitách pozorovatelný rostoucí trend směřující k inkluzivitě a akceptaci LGBT+ osob, což se odráží v postojích některých církví, které požehávají stejnopohlavní manželství a ordinují LGBT+ duchovní. Tento vývoj je součástí širšího hnutí ve společnosti, které klade důraz na rovnost a lidská práva, a zároveň reflektuje pokračující debatu o tom, jak by měla být Bible interpretována a aplikována v moderním světě. Bible, jako základní text křesťanství, má hluboký vliv na náboženské, morální a sociální normy. Přístup k homosexualitě v Bibli je komplexní a podléhá různým interpretacím. Jak se společnost vyvíjí a mění, také se vyvíjejí interpretace biblických textů, které se snaží řešit otázky

⁵⁰ BROWNSON, James V. *Bible, Gender, Sexuality: Reframing the Church's Debate on Same-Sex Relationships*. Wm. B. Eerdmans Publishing, 2013, s. 35.

⁵¹ VINES, Matthew. *God and the Gay Christian: The Biblical Case in Support of Same-Sex Relationships*. Convergent Books, 2015.

⁵² BROWNSON, James V. *Bible, Gender, Sexuality: Reframing the Church's Debate on Same-Sex Relationships*. Wm. B. Eerdmans Publishing, 2013, s. 48.

spravedlnosti, rovnosti a lidské důstojnosti v kontextu současných pochopení sexuality a lidských práv.

2.3 Islám

Nejradikálnější postoj vůči homosexualitě zaujímá islám. Zastává názor, že homosexuální chování je nepřirozené. Muž a žena byli stvořeni pro to, aby žili spolu a plodili děti. Homosexualitu považuje za zlou a toto tvrzení dokazuje například tím, že virus HIV se zpočátku šířil mezi homosexuálně orientovanými jedinci, kteří nežili v monogamním vztahu a vyznačovali se častým střídáním sexuálních partnerů. Islám se postavil proti libovolnému uvolňování sexuálních pudů a tužeb a určil hranice, v rámci kterých by se měly tyto touhy uspokojovat. Zároveň však určil i hranice, za které by se nemělo zacházet. Za tímto účelem zakázal jakékoli zvrácené způsoby intimního styku mezi mužem a ženou, cizoložství, smilství nebo jakoukoli formu fyzického styku mimo manželství. Ve výlučně islámských zemích jsou homosexuálně orientovaní jedinci pronásledováni a jsou jim ukládány tresty, například peněžní trest, vězení, bičování nebo ukamenování. Na islámské země se nevztahuje zákon o diskriminaci a toleranci jako například na země Evropské unie.⁵³

Nicméně, je třeba zdůraznit, že postoj k homosexualitě není jednotný v rámci všech muslimských komunit. Existují některé liberálnější interpretace islámu, které kladou důraz na lásku, soucit a toleranci a mohou přijímat homosexuální osoby. Někteří moderní islámští reformátoři se snaží reinterpretovat tradiční texty a učení tak, aby reflektovaly současný kontext a hodnoty lidských práv. Celkově je však mnoho muslimů přísně konzervativních v otázce homosexuality a jejich přístup může být odmítavý až nepřátelský vůči homosexuálním jedincům a vztahům.

Ve středověku byl postoj islámu k homosexualitě charakterizován výraznou opatrností a často odsuzováním. Tento pohled byl podložen islámským právem zvaným šaría, které je odvozeno z Koránu a Hadísů. V islámské právní tradici se homosexuální aktivity považují za hříšné a jsou často trestány velmi přísně.

Základem pro odsouzení homosexuality v islámu jsou texty jako Korán a hadísy, které popisují homosexualitu jako nemorální čin. Příběhy jako ten o Sodomě a Gomoře jsou často

⁵³ HAMMER, Juliane. Against Homosexuality: Patriarchal Islam, US Muslims, and Religious Debate. In: *Sexuality, Gender And Religion In Contemporary Discourses: Theology, Society And Education*. Wiesbaden: Springer Fachmedien Wiesbaden, 2023, s. 33-59.

interpretovány jako boží trest za homosexuální chování a slouží jako varování věřícím. Tyto příběhy jsou zdůrazňovány v různých interpretacích a kázáních a vytvářejí silný náboženský základ pro odsouzení homosexuality.⁵⁴

Právní školy v rámci islámu, včetně Hanbalitské a Šafi'itské, mají jasno v tom, jaké tresty by měly být uplatňovány vůči těm, kdo se dopouštějí homosexuálních aktů. Tyto tresty mohou zahrnovat bičování, dlouhodobé vězení a dokonce smrt, přičemž míra trestu často závisí na okolnostech, jako je viditelnost a veřejné pohoršení, které dané chování vyvolá (Ibn Hazm, 11. století).

Tento striktní postoj byl podpořen dalšími důležitými islámskými učenici, kteří vykládali tradiční texty jako důkaz toho, že homosexualita je zásadně v rozporu s islámskými náboženskými a sociálními normami. Například výklady příběhu o lidu Lúta (Lot) v Koránu byly často používány jako argumenty pro potřebu trestat homosexuální chování jako zločin proti islámské společnosti.

Důsledky těchto náboženských a právních postojů byly významné jak pro jednotlivce, tak pro širší společnost. Lidé se homosexuální orientací čelili vážné stigmatizaci a byli často vystaveni ostrakizaci, násilí a trestním sankcím. Tato situace vedla mnohé k potlačování své sexuální identity, což mělo za následek významné psychologické a sociální následky.

Navzdory striktnímu postoji k homosexualitě existují v moderní době známky změn v některých částech muslimského světa, kde se diskutuje o větší toleranci a reinterpretaci tradičních textů ve světle současných poznatků o sexualitě. Tyto debaty však často narazí na silný odpor z konzervativních a tradičních kruhů, které se drží historických interpretací islámu.

Středověký islám tak představoval dobu, kdy byl postoj k homosexualitě formován v rámci širšího kontextu náboženského práva a morálky, což mělo dalekosáhlé dopady na životy lidí a strukturu společnosti. Tyto historické kořeny ovlivňují dodnes diskurz o právech a postavení homosexuálů v mnoha muslimských společnostech.

2.3.1 Korán a Hadísy

Korán, posvátná kniha islámu, hraje klíčovou roli v definování morálních a etických směrnic pro muslimy po celém světě. V otázce homosexuality Korán přináší pasáže, které byly historicky interpretovány jako kritické a odsuzující homosexuální chování, obzvláště

⁵⁴ AL-QARADAWI, Yusuf. *Fiqh of Muslim Minorities : Contentious Issues & Recommended Solutions*. Al - Falah for Translation Publishing Distribution, 2003, s. 147-148.

v příbězích o lidu Lút (známém v biblických textech jako Lot). Korán, jako základní text islámu, poskytuje směrnice, které formují chování a morálku věřících. Homosexualita je v Koránu adresována především ve spojení s příběhem Lútova lidu, který je v islámské tradici považován za prototyp hříšného a nemorálního chování. Příběh Lúta (Lot v křesťanství) a jeho lidu je zmíněn ve více surách, což zdůrazňuje jeho důležitost v islámském morálním a etickém diskurzu.

Nejvýznamnější koránské odkazy na homosexualitu se nacházejí v souvislosti s vyprávěním o lidu Lút, který žil ve městech Sodoma a Gomora, známých svým hříšným chováním.

Sura 7 (Al-A'raf), verše 80-81: „A Lút, když řekl svému lidu: 'Proč pácháte ohavnost, jakou před vámi nespáchal žádný ze světů? Opravdu se k mužům toužebně hrnete místo k ženám. Ne, vy jste lid přehnaně zvrácený.'“ (Holy Quran, Al-A'raf 7:80-81)

Sura 26 (Ash-Shu'ara), verše 165-166: „Privádíte si muže ze světských vášní místo žen? Ale vy jste lid, který překračuje meze.“ (Holy Quran, Ash-Shu'ara 26:165-166)

Tyto verše jsou často citovány jako důkaz, že islám striktně zakazuje homosexuální chování, což je považováno za vážný hřích.

Příběh Lúta a jeho lidu, kteří žili ve městech Sodoma a Gomora, je vícekrát zmíněn, s konkrétními detaily o jejich hříšném chování:

Sura 11 (Hud), verše 77-83: „A k Lútovi přišli hosté. Když se o ně staral a cítil se jimi znepokojen, a oni mu řekli: 'Neboj se a nermuť se, my tě zachráníme a tvou rodinu, kromě tvé ženy, která zůstane. A My na tyto [lidi] uvedeme potrestání z nebe za to, co páchali.'“ (Holy Quran, Hud 11:77-83)

Sura 27 (An-Naml), verš 54-58: „A Lút, když řekl svému lidu: 'Proč pášete ohavnost, ačkoliv vidíte? Což jdete s chtíčem po mužích místo po ženách? Ne, vy jste lid nevědomý.' Ale odpověď jeho lidu byla pouze v tom, že řekli: 'Vyžehňte je z vašeho města, jsou to lidé, kteří se čistoty drží!'“ (Holy Quran, An-Naml 27:54-58)

Verše výše jasně odsuzují homosexuální aktivity mezi muži jako "ohavnost" a zdůrazňují, že tato činnost byla jedním z důvodů, proč byl Lútův lid potrestán božskou zkárou.

Hadísy, sbírka tradic a výroků proroka Mohameda, hrají klíčovou roli v islámské šarii a etice. Tyto texty, společně s Koránem, formují základní zdroje pro islámské právo a morální

směrnice. V kontextu homosexuality, hadísy nabízejí další pohledy, které doplňují koránská učení a často jsou přísnější ve svých výrocích a trestech spojených s homosexuálním chováním. Hadísy, zaznamenané výroky a činy proroka Mohameda, poskytují podrobnější výklad islámského práva a etiky. Ve vztahu k homosexualitě, hadísy často zdůrazňují negativní postoj, který byl běžný v rané muslimské společnosti, a odporují jakékoliv formě homosexuálních aktů. Hadísy, stejně jako Korán, jsou předmětem rozsáhlé interpretace, a učenci se liší ve svých názorech na to, jak by měly být tyto texty aplikovány v moderním právním a sociálním kontextu. V mnoha muslimských zemích jsou hadísy citovány jako právní opodstatnění pro kriminalizaci homosexuality a pro tresty, které mohou zahrnovat vězení, bičování a dokonce i smrt. Hadísy jsou často interpretovány v rámci širšího diskurzu o sexualitě v islámu, který se zakládá na potřebě udržet sociální řád a morální čistotu. V konzervativních muslimských společnostech, kde se hadísy interpretují doslovně, může být homosexualita považována za zločin hodný trestu smrti. Avšak, některé moderní interpretace, zastávané reformními muslimskými učenými, vyzývají k reevaluaci těchto tradičních pohledů. Argumentují, že hadísy by měly být interpretovány s ohledem na kontext a s důrazem na principy spravedlnosti, milosrdenství a ochrany lidské důstojnosti.

Různé hadísy explicitně adresují homosexualitu, a obvykle ji odsuzují. Tyto hadísy často zdůrazňují tresty pro osoby zapojené do homosexuálních aktů, reflektující tradice, které byly běžné v rané islámské společnosti.

Hadís z Sahih Bukhari a Sahih Muslim: Jeden z nejpřímějších hadísů týkajících se homosexuality je často zmiňován ve sbírkách Sahih Bukhari a Sahih Muslim, kde prorok Mohamed říká: "Kdokoli najdete provádějícího činy lidu Lúta, zabijte provádějícího i toho, s kým se to provádí." (Sahih Bukhari and Sahih Muslim). Tento hadís je často citován jako důkaz, že tradiční islámské právo považuje homosexualitu za vážný zločin, který si zaslouží trest smrti.

Hadís z Sunan Abu Dawood: Další hadís, zaznamenaný v Sunan Abu Dawood, poskytuje podobnou instrukci: "Prorok Mohamed řekl: 'Kdo provede čin lidu Lúta, zabijte jej.'" (Sunan Abu Dawood). Tento hadís zdůrazňuje pohled, že homosexualita je hříšné chování, které je nepřijatelné v muslimské společnosti.

Oba hadísy reflektují extrémní postoj k homosexualitě, který je v některých částech muslimského světa stále považován za normativní.

Kontext a interpretace

Interpretace koránských veršů o homosexualitě se liší. Tradiční muslimští učenci a většina islámských komunit interpretují tyto verše jako jasné odsouzení homosexuálních aktů. V této linii stojí i hadísy, které doplňují koránské texty a poskytují další kontext o tom, jaký trest by měl být aplikován na osoby, které se dopouštějí homosexuálního chování. Avšak, někteří moderní učenci, jako Scott Siraj al-Haqq Kugle, argumentují, že koránské verše by měly být interpretovány v kontextu konkrétních hříšných aktů spojených s násilím a nedostatkem pohostinnosti, které praktikoval lid Lút, a ne jako obecné odsouzení homosexuální orientace.⁵⁵ V kontextu islámské teologie a práva (šaría) byly tyto verše historicky interpretovány jako jasné odsouzení homosexuálních aktů. V mnoha muslimských zemích tyto interpretace vedou k přísným zákonům proti homosexualitě, včetně trestů jako bičování, vězení a dokonce smrti. Tato právní opatření jsou často zdůvodněna potřebou zachování morální čistoty společnosti, která je vnímána jako klíčová pro sociální řád a stabilitu.

V mnoha muslimských zemích zůstává homosexuality ilegální a spojená se značným sociálním stigma a právními sankcemi, včetně trestu smrti v některých státech. Tyto zákony jsou často odůvodněny právě odkazy na koránské texty a tradice islámu.

V současnosti existuje rostoucí počet muslimů a islámských skupin, které vyzývají k reevaluaci tradičních postojů k homosexualitě ve světle moderních poznatků o sexualitě a lidských právech. Tyto skupiny hledají cesty, jak smířit svou víru s respektem a akceptací LGBT+ osob v rámci svých komunit. V moderní době se objevují nové interpretace koránských textů o homosexualitě, které se snaží rekontextualizovat tradiční výklady. Někteří reformní muslimští myslitelé, jako Scott Siraj al-Haqq Kugle, argumentují, že koránské texty by měly být chápány v kontextu doby a místa jejich zjevení a že důraz by měl být kladen na obecnější principy spravedlnosti, milosrdenství a nediskriminace. Tyto názory však čelí významnému odporu ze strany konzervativních náboženských vůdců a institucí, které vidí v těchto reinterpretacích ohrožení tradičních islámských hodnot.

Přístup k homosexualitě v Koránu a jeho interpretace ilustruje napětí mezi tradičními náboženskými doktrínami a současnými sociálními změnami. Diskuse o homosexualitě v islámu zůstává živá a komplexní, odrážející širší dialogy probíhající v muslimských komunitách po celém světě. Jak se muslimové snaží najít rovnováhu mezi tradičními učením

⁵⁵ KUGLE, Scott Siraj Al-Haqq. *Homosexuality in Islam: Critical Reflection on Gay, Lesbian, and Transgender Muslims*. Oxford: Oneworld Publications, 2010

a moderními hodnotami, bude tato tematika i nadále klíčovou součástí náboženských a kulturních debat. Homosexualita v Koránu a jeho interpretace ilustrují napětí mezi tradičními náboženskými názory a moderními sociálními a etickými požadavky. Diskuse o homosexualitě v islámských společnostech zůstává složitá a kontroverzní, odrážející širší globální dialogy o náboženství, právech a morálních hodnotách. Jak se muslimské komunity po celém světě vyrovnávají s těmito otázkami, koránské texty zůstávají klíčové pro pochopení a navigaci v náboženských a morálních dilematech současné doby.

Někteří moderní islámští myslitelé a aktivisté, jako je Scott Siraj al-Haqq Kugle, navrhuje, že tradiční interpretace hadísů o homosexualitě by měly být přehodnoceny ve světle základních islámských principů spravedlnosti, milosrdenství a ochrany lidské důstojnosti.⁵⁶ Tyto hlasy zdůrazňují potřebu diferencovaného přístupu k hadísům, který by oddělil historický kontext, ve kterém byly formulovány, od univerzálních etických principů, které islám podporuje.

Debaty o hadísech a homosexualitě mají hluboké sociální a politické důsledky. V zemích, kde jsou konzervativní interpretace islámu dominantní, mohou mít tyto tradice vážný vliv na životy LGBT+ muslimů, včetně diskriminace, násilí a sociálního vyloučení. V mnoha muslimských zemích mají hadísy přímý vliv na právní normy týkající se homosexuality. Tresty mohou zahrnovat vězení, bičování a v extrémních případech smrt. Tento přístup má významné sociální důsledky pro LGBT+ osoby v muslimských společnostech, často vedoucí k diskriminaci, sociálnímu vyloučení a násilí.

Debaty o homosexualitě v kontextu hadísů odhalují napětí mezi tradičními islámskými učením a moderními požadavky na lidská práva a sociální spravedlnost. Výzvy k reinterpretaci hadísů v moderním kontextu jsou částí širšího hnutí v rámci islámu, které se snaží smířit historické učení s aktuálními sociálními hodnotami. Tato snaha je často spojena s větší inkluzí LGBT+ osob v muslimských komunitách a s posunem od doslovné interpretace k výkladu založenému na základních principech islámu, jako jsou spravedlnost, rovnost a milosrdenství.

Hadísy o homosexualitě ilustrují složitost a rozmanitost islámského práva a etiky. Zatímco tradiční interpretace těchto textů často podporují přísné tresty pro homosexuály, rostoucí počet učenců a aktivistů vyzývá k přehodnocení těchto postojů ve světle moderních humanistických hodnot a práv. Tato diskuse je klíčová pro pochopení dynamiky mezi

⁵⁶ KUGLE, Scott Siraj Al-Haqq. *Homosexuality in Islam: Critical Reflection on Gay, Lesbian, and Transgender Muslims*. Oxford: Oneworld Publications, 2010

náboženstvím, právem a lidskými právy v globálním kontextu, reflektující širší výzvy a možnosti pro reformu a změnu v muslimských společnostech. Tyto hadísy a jejich interpretace tedy nejenže reflektují náboženské a morální normy, ale také ovlivňují právní a sociální realitu mnoha lidí, což ukazuje na důležitost kontinuálního dialogu a revize tradičních postojů v rámci dynamického světa.

Závěr

Studium vztahu mezi náboženstvím a homosexualitou odhaluje mnohohrstevnatost a proměnlivost s jakou byla homosexualita historicky i současně pojmána a hodnocena v rámci různých náboženských tradic. V průběhu historie se postoj k homosexualitě vyvíjel od přísného odsuzování po postupné přijímání v některých moderních liberálnějších náboženských skupinách. Tyto postoje byly jednoznačně ovlivněny náboženskými texty studovaných náboženství. Vždy však záleželo na jejich interpretaci v kontextu doby. V rámci studovaných textů se historicky nic nezměnilo, pouze lidé si je během jednotlivých etap vykládali různě. Nedá se tedy říct, že jedno náboženství z podstaty odsuzuje homosexualitu, nýbrž vždy záleží na interpretaci posvátných textů. Každé z velkých světových náboženství – judaismus, křesťanství a islám – přistupuje k této otázce odlišně, což odráží široké spektrum teologických, etických a kulturních kontextů, ve kterých se tato náboženství vyvíjela.

V judaismu se postoj k homosexualitě liší v závislosti na jednotlivých směrech od konzervativních a ortodoxních, které se striktně drží tradičních zákazů uvedených v Tóře, po reformní a konzervativní hnutí, které prosazují inkluzivnější interpretace a postupy. Například v moderním ortodoxním judaismu stále převládá názor, že homosexuální akty jsou zakázány, zatímco reformní judaismus často akceptuje homosexuální vztahy a manželství, čímž reflektuje širší sociální změny ve vnímání homosexuality.⁵⁷

Křesťanství nabízí širokou škálu postojů, od konzervativních denominací, které homosexualitu stále považují za hříšnou, po liberálnější skupiny, které akceptují homosexuální vztahy a podporují práva LGBTQ+ osob. Tato diverzita je odrazem různorodosti interpretací biblických textů, které se zabývají homosexualitou, jakož i rozdílných teologických a etických výkladů v rámci různých křesťanských tradic.⁵⁸

Islám zůstává ve svém tradičním pojetí většinou kritický k homosexualitě, což je odůvodněno odvolávkami na Korán a Hadísy, které homosexualitu odsuzují. V mnoha muslimských zemích je homosexualita nelegální a je silně stigmatizována. Nicméně existují

⁵⁷ HALÍK, Tomáš. *Chci, abys byl: křesťanství po náboženství*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2012, s. 87.

⁵⁸ SKALICKÝ, Karel. *V zápase s posvátnem: náboženství v religionistickém bádání. Cogitatio religionis*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005, s. 54

i hlasitější výzvy k reinterpetaci tradičních textů, které by umožnily inkluzivnější přístup v souladu s moderními lidskými právy.

Zásadním přínosem této práce je zdůraznění nutnosti pokračujícího dialogu mezi náboženstvím a moderními sociálními hodnotami. Důležité je rozpoznání, že náboženské komunity jsou nehomogenní a že v rámci nich dochází k dynamickým změnám a diskusím, které ovlivňují nejen postoje k homosexualitě, ale i širší otázky sociální spravedlnosti a lidských práv.

Navzdory výzvám, kterým čelí mnoho věřících z LGBTQ+ komunity, jsou známky pokroku a změny postojů povzbudivé. Ukazuje to na rostoucí pochopení a akceptaci, že spiritualita a náboženská víra jsou kompatibilní s respektem a láskou k lidem bez ohledu na jejich sexuální orientaci. Tento vývoj vede k hlubšímu a inkluzivnějšímu pochopení lidské identity a duchovního vyjádření.

Tato práce také poukázala na důležitost multidisciplinárního přístupu v akademickém bádání, který zahrnuje teologické, sociologické, historické a literární analýzy. Tento přístup umožňuje komplexnější porozumění náboženských textů a praxí a jejich dopadu na životy lidí, které se týkají. Na závěr, rozšířené uznání a pochopení různorodosti sexuálních a genderových identit vede k vytváření bohatší a spravedlivější společnosti, což je v souladu s základními náboženskými principy lásky, soucitu a spravedlnosti.

Seznam literatury

AL-QARADAWI, Yusuf. *Fiqh of Muslim Minorities : Contentious Issues & Recommended Solutions*. Al - Falah for Translation Publishing Distribution, 2003. ISBN 9773630048.

APA. Resolution on Homosexuality and Civil Rights. American Psychiatric Association, 1973.

BAO, A.-M. a SWAAB, D.F. Sexual orientation in humans and animals: A biosocial and evolutionary approach. *Perspectives in Biology and Medicine*. 2011, 54(3), 469-484.

BELKIN, A. a LEVITT, M. Homosexuality and the Israel Defense Forces: Did Lifting the Gay Ban Undermine Military Performance? *Armed Forces & Society*. 2001, 27(4), 541-565.

BOSWELL, J. *Christianity, Social Tolerance, and Homosexuality*. Chicago: University of Chicago Press, 1980.

BROWNSON, James V. *Bible, Gender, Sexuality: Reframing the Church's Debate on Same-Sex Relationships*. Wm. B. Eerdmans Publishing, 2013. ISBN 9780802868633.

BRTNÍKOVÁ, Marta. *Důvěrně o muži. Důvěrně o ženě*. Online. Praha: Naše vojsko, 1992. ISBN 80-206-0205-4.

BRZEK, Antonín a PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, Jaroslava. *Třetí pohlaví?* Praha: Scientia Medica, 1992. ISBN 80-85526-03-4.

DALLAS, Joe. *Coming-out v rodině: co dělat, když váš blízký prohlásí: "Jsem gay"*. Etické výzvy. Albrechtice: Křesťanský život, [2020]. ISBN 978-80-7112-222-7.

DOKULILOVÁ, Klára. *Homosexualita v diskurzu sociologie, psychologie a sexuologie*. Online. Bakalářská práce. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. 2007. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/zj9g6/>.

FÁBRY, J. *Homosexualita v dějinách*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007.

FONE, B.R.S. *Homophobia: A History*. New York: Picador, 2000.

FREUD, S. *Trois essais sur la théorie sexuelle*. Paris: Gallimard, 1905.

GAGNON, R.A.J. *The Bible and Homosexual Practice: Texts and Hermeneutics*. Nashville: Abingdon Press, 2001.

GREENBERG, D.F. *The Construction of Homosexuality*. Chicago: University of Chicago Press, 1988.

HABIB, Samar. *Islam and Homosexuality*. Praeger, 2010. ISBN 9780313379031.

- HAMMER, Juliane. Against Homosexuality: Patriarchal Islam, US Muslims, and Religious Debate. In: *Sexuality, Gender And Religion In Contemporary Discourses: Theology, Society And Education*. Wiesbaden: Springer Fachmedien Wiesbaden, 2023
- HAREL, Y. Integrating LGBTQ Topics into the Israeli School Curriculum: Achievements and Challenges. *Journal of LGBT Youth*. 2016, 13(3), 281-296.
- HALÍK, Tomáš. *Chci, abys byl: křesťanství po náboženství*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2012. ISBN 978-80-7422-177-4.
- HEREK, G.M. Legal recognition of same-sex relationships in the United States: A social science perspective. *American Psychologist*. 2006, 61(6), 607-621.
- HUMAN Rights Campaign. The State of Human Rights for LGBTQ People around the World [online]. 2020 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.hrc.org/resources/the-state-of-human-rights-for-lgbtq-people-around-the-world>
- JANOŠOVÁ, P. Homosexualita ve společnosti. Praha: Grada, 2000.
- KAMA, A. Five Gays in the Negev: The Contradictory Position of Homosexual Soldiers in the Israel Defense Forces. *Israel Studies*. 2000, 5(1), 230-254.
- KAPLAN, D. a SMALL, C. A. Anti-Semitism and Anti-Israeli Attitudes in Europe. *Journal of Conflict Resolution*. 2006, 50(4), 548-561.
- KUGLE, Scott Siraj Al-Haqq. *Homosexuality in Islam: Critical Reflection on Gay, Lesbian, and Transgender Muslims*. Oxford: Oneworld Publications, 2010. ISBN 1851687025.
- LEVAY, S. A difference in hypothalamic structure between heterosexual and homosexual men. *Science*. 1991, 253(5023), 1034-1037.
- McCUTCHEON, R.T. *Critical Reflections on the Study of Religion*. London: Bloomsbury, 2016.
- MUSTANSKI, B.S., BAILEY, J.M., a PILLARD, R.C. A genetic study of male sexual orientation. *Archives of General Psychiatry*. 2002, 58(12), 1089-1096.
- MUSTANSKI, B.S., CHIVERS, M.L., a BAILEY, J.M. A critical review of recent biological research on human sexual orientation. *Annual Review of Sex Research*. 2005, 16, 45–75.
- NICOLOSI, Joseph. *Homosexualita nemusí být osudom*. Vydavatelstvo Lúč, 2023. ISBN 978-80-8179-227-4.
- ONDRISOVÁ, M. Studie o homosexualitě. Praha: Vydavatelství XYZ, 2002.

OSTŘANSKÝ, Bronislav. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*. Praha: Libri, 2009. ISBN 978-807-2774-043.

PESCHKE, K.H. *Morální teologie*. Praha: Karolinum, 2004.

PLATÓN. Symposium. 380 př. n. l.

ROTTER, J. *Psychologie sexuality*. Brno: Paido, 2003.

SANDERS, A.R. et al. Genome-wide scan demonstrates significant linkage for male sexual orientation. *Psychological Medicine*. 2015, 45(7), 1379–1388.

SEIDL, J. *Historie sexuality*. Brno: Nakladatelství Eroika, 2012.

SHENKMAN, G. a SHMOTKIN, D. The Association Between Self-Perceived Role in Life and Cognitive Functions Among Older Gay and Heterosexual Men. *Gerontology*. 2014, 60(2), 140-149.

SCHULMAN, S. Israel and 'Pinkwashing'. *The New York Times*. 2011. [online]. [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2011/11/23/opinion/pinkwashing-and-israels-use-of-gays-as-a-messaging-tool.html>

SKALICKÝ, Karel. *V zápase s posvátnem: náboženství v religionistickém bádání. Cogitatio religionis*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005. ISBN 80-732-5054-3.

SMITH, L. *Homosexuální orientace: Psychologie a společnost*. New York: HarperCollins, 2004.

SPENCER, C. *Homosexualita v historii*. Praha: Nakladatelství XYZ, 1999.

ŠUBRT, Jiří. *Soudobá sociologie: náboženství v religionistickém bádání. Cogitatio religionis*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2558-4.

UN Human Rights. Stand up for the rights of LGBTI people everywhere [online]. 2021 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/observances/lgbti-day>

VASEY, P.L. a VANDERLAAN, D.P. The evolutionary biology of homosexual behavior: An integrative approach. *Journal of Homosexuality*. 2014, 61(8), 1059–1084.

VINES, Matthew. *God and the Gay Christian: The Biblical Case in Support of Same-Sex Relationships*. Convergent Books, 2015. ISBN 1601425171.

WALZER, N. Legal Recognition of Same-Sex Couples in Israel: A Social and Political Analysis. *Israel Law Review*. 2000, 34(2), 219-252.

ZVĚŘINA, Jaroslav. *Lékařská sexuologie*. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2049-7.